

รายงานการวิจัยในชั้นเรียน

เรื่อง “ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนออนไลน์ เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง
วิชาภาษาไทย (ท33102) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนหอวัง”

เสนอ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิศัลย์ศยา รุดติษฐ์
อาจารย์นิเทศก์คณะครุศาสตร์ วิชาเอกภาษาไทย

จัดทำโดย

นางสาวเมธาวี ทองคุ้ม
เลขประจำตัวนิสิต 554 36740 27
นิสิตฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครู
สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา วิชาเอก เทคโนโลยีการศึกษา – ภาษาไทย

รายงานการวิจัยในชั้นเรียนฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

รายวิชา 2700507 ปฏิบัติการวิชาชีพ 2
ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2559
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การวิจัยหัวข้อ “ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนออนไลน์ เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง วิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนหอวัง” มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อาษาภาษาไทย ท 33102 สารวรรณคดีของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยเปรียบเทียบระดับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ระหว่างการสอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ประกอบการเรียนการสอนและวิธีการสอนแบบปกติ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนหอวัง จำนวน 2 ห้องเรียน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/6 เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 40 คน และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/16 จำนวน 48 คน เป็นกลุ่มควบคุม โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ 1) เว็บไซต์บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องไตรภูมิพระร่วง 2) แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง จำนวน 4 แผน ระยะเวลาในการทดลองจำนวน 2 สัปดาห์ (สัปดาห์ละ 2 คาบ รวม 4 คาบ) 3) แบบทดสอบ วิชาภาษาไทย เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง 4) แบบประเมินความพึงพอใจสื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หาค่าเฉลี่ยคะแนน ($\bar{X}$) และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบหลังเรียนของนักเรียนที่ได้ใช้เว็บไซต์บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง และนักเรียนที่เรียนแบบปกติ

จากผลการวิจัย พบว่า ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย เรื่องไตรภูมิพระร่วง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้ใช้เว็บไซต์บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีระดับสูงเกินกว่านักเรียนที่ใช้วิธีการเรียนการสอนแบบปกติที่ระดับ .05

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยในชั้นเรียนเรื่อง “ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนออนไลน์ เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง วิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนห้วยวัง”ฉบับนี้ จะเสร็จสมบูรณ์ได้นั้นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้เพื่อให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิศัลย์ศยา รุติดิษฐ์ อาจารย์นิเทศก์คณะครุศาสตร์ วิชาเอกภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้สละเวลาอันมีค่าของท่านให้คำปรึกษา คำแนะนำ แนวทางในการดำเนินงาน จนรายงานการวิจัยฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์อรินยา สติรชาติ อาจารย์นิเทศสถานศึกษา ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนห้วยวังที่ได้กรุณาสละเวลาในการให้คำปรึกษาและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ตลอดระยะเวลาการทำวิจัยและได้กรุณาสละเวลาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบเรื่องไตรภูมิพระร่วง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ปกครองของผู้วิจัยที่คอยให้ความช่วยเหลือและให้การสนับสนุนในทุก ๆ ด้าน ที่สำคัญเป็นกำลังใจให้คณะผู้วิจัยตั้งใจทำรายงานการวิจัยจนสำเร็จ

รายงานการวิจัยฉบับนี้จะสำเร็จลงไม่ได้ หากไม่ได้รับความร่วมมือและความช่วยเหลือต่าง ๆ จากเพื่อนร่วมฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครู ณ โรงเรียนห้วยวังและความร่วมมือจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนห้วยวัง ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกคนไว้ ณ ที่นี้ด้วย

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ค
บทที่ 1 บทนำ	
• ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
• คำถามการวิจัย	3
• วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
• ขอบเขตการวิจัย	3
• คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	3
• ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
• เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
• กรอบแนวคิดในการวิจัย	14
• สมมติฐานในการวิจัย	14
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
• การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย	15
• เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	16
• การเก็บรวบรวมข้อมูล	20
• การวิเคราะห์ข้อมูล	20
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
• ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามจุดประสงค์ข้อที่ 1	22
• ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามจุดประสงค์ข้อที่ 2	25

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บทที่ 5 สรุปและอภิปรายผลการวิจัย	
• สรุปผลการวิจัย	27
• อภิปรายผลการวิจัย	30
• ข้อเสนอแนะในการวิจัย	31
รายการอ้างอิง	32
ภาคผนวก	
• ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	33
• ภาคผนวก ข การเก็บรวบรวมข้อมูลคะแนนผลสัมฤทธิ์	70
• ภาคผนวก ค การวิเคราะห์ผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์	75

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการเรียนการสอนของนักเรียนในทุกระดับจำเป็นต้องอาศัยสื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ตที่ได้มีการพัฒนาเติบโตอย่างรวดเร็ว และได้กลายมาเป็นเครื่องมือชิ้นสำคัญที่เปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนการสอน การฝึกอบรม รวมทั้งการถ่ายทอดความรู้ ซึ่งการพัฒนาทางการศึกษาอิเล็กทรอนิกส์ (E-Education) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีโดยมุ่งเน้นการสร้างระบบการบริหารจัดการทรัพยากรศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เอื้อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสได้เข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสารสนเทศเนื้อหาและความรู้ ดังนั้นเทคโนโลยีสารสนเทศจึงเป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพสูงอย่างหนึ่งในการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ ทั้งในระบบ นอกระบบ และการเรียนรู้ตามอัธยาศัย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 4 ได้กำหนดแนวการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ผู้เรียนทุกคน สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ในเรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่สอดคล้องกับ ความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน และหมวด 9 ได้กล่าวถึงการส่งเสริมและสนับสนุนการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการศึกษาอย่างครอบคลุมครบวงจร มาตรา 65 ที่ได้กล่าวถึงการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะในการผลิตรวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมมีคุณภาพและประสิทธิภาพ มาตรา 66 ได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549)

กิดานันท์ มลิทอง (2543) ได้กล่าวถึง คอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นสื่อการสอนที่เป็นเทคโนโลยีระดับสูง เมื่อมีการนำคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมาใช้นั้นจะทำให้การเรียนการสอนมีการโต้ตอบกันได้ในระหว่างผู้เรียนกับเครื่องคอมพิวเตอร์ เช่นเดียวกับการเรียนการสอนระหว่างครูกับนักเรียนที่อยู่ในห้องเรียนตามปกติ นอกจากนี้คอมพิวเตอร์ยังมีความสามารถในการตอบสนองต่อข้อมูลที่ผู้เรียนป้อนเข้าไปได้ทันที เป็นการช่วยเสริมแรงให้กับผู้เรียน บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ครอบคลุมเนื้อหาและกิจกรรม หรือวิธีเรียนที่จัดเตรียมไว้ล่วงหน้า มีทั้งระบบภาพ เสียง ตัวอักษร ที่เป็นสื่อประสมหรือมัลติมีเดีย (Multimedia) สามารถมีปฏิสัมพันธ์หรือโต้ตอบกับผู้เรียนได้ทันทีซึ่งบทเรียนจะมีตัวอักษร ภาพกราฟิก ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวรวมทั้งเสียงประกอบทำให้ผู้เรียนสนุกไปกับการเรียนด้วย (ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2546)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวเห็นว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีคุณค่าต่อการเรียนการสอน ควรนำมาใช้เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ และช่วยพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น มีความเหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอนในปัจจุบันเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งการจัดการเรียนรู้จะต้องเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และคำนึงถึงวิธีเรียนซึ่งนักเรียนต้องศึกษาด้วยตนเอง (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2532)

จากการศึกษาวรรณคดีเรื่องไตรภูมิภพหรือไตรภูมิพระร่วง ที่ปรากฏในเนื้อหารายวิชาภาษาไทย เป็นวรรณคดีสมัยสุโขทัยที่พญาลิไทรวบรวมขึ้นจากคัมภีร์ทางศาสนาหลายเล่มและแต่งขึ้นเพื่อให้คนได้ตระหนักถึงความไม่เที่ยง ไม่แน่นอนหรืออนิจจังลักษณะ ในเนื้อหาได้กล่าวถึงแผ่นดินและภพภูมิต่าง ๆ จักรวาลสรรพสิ่งทั้งหลายตามคติความเชื่อ และการกำเนิดมนุษย์ โดยเป็นเนื้อหาตอนหลักที่ปรากฏอยู่ในวรรณคดีของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในวิชาภาษาไทย ซึ่งในเนื้อหาที่ปรากฏนั้นพบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่ให้ความสนใจ เพราะทำความเข้าใจได้ยาก ไม่เกิดจินตนาการ ไม่มีภาพประกอบที่ช่วยอธิบายเพื่อดึงดูดความสนใจและขยายการเรียนรู้ในเนื้อหา ทำให้ขาดความสนใจที่จะศึกษาเนื้อหาในวรรณคดีเรื่องไตรภูมิพระร่วง

จากแนวคิดดังกล่าวจึงเป็นแรงจูงใจที่ทำให้ผู้วิจัยเชื่อว่าการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องไตรภูมิพระร่วง น่าจะทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น เพราะคุณลักษณะที่ดีของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน จะสามารถช่วยแก้ปัญหาและปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนได้ เป็นบทเรียนที่จะกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจบทเรียน สามารถจูงใจให้นักเรียนเกิดความพร้อมที่จะเรียนรู้และสนุก สนานเพลิดเพลิน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงวิเคราะห์สาเหตุของข้อบกพร่องดังกล่าวและจัดทำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนประเภทหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) วรรณคดีเรื่อง ไตรภูมิพระร่วงเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของผู้เรียนให้สูงขึ้น สร้างความน่าสนใจให้กับการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลายทำให้การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในเนื้อหารวรรณคดีมีความน่าสนใจและทำให้มีสื่อการสอนที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ท 33102 สารวรรณคดี เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายหลังการใช้สื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ไตรภูมิพระร่วงประกอบการเรียนการสอน เปรียบเทียบกับนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้วิธีการเรียนการสอนแบบปกติ
2. เพื่อศึกษาระดับการประเมินสื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง โดยนักเรียนที่ได้ใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

ขอบเขตของการวิจัย

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิชาภาษาไทย เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง

ตัวแปรตาม ได้แก่ คะแนนแบบทดสอบในวิชาภาษาไทย เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง

ประชากร

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนหอวัง ปีการศึกษา 2559

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Book: E-Book) หมายถึง ตำรา สารคดี ประวัติศาสตร์ นวนิยาย สิ่งพิมพ์ ที่จัดทำลงไว้ในระบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ผู้อ่านสามารถเรียกอ่านได้จากระบบเครือข่าย อินเทอร์เน็ต บางเรื่องสามารถคัดลอกพิมพ์ (Print) สำหรับอ่านภายหลัง หรือคัดลอกเก็บไว้ในหน่วยความจำของคอมพิวเตอร์ของผู้อ่านเพื่อเรียกอ่านภายหลังได้ด้วย

ไตรภูมิพระร่วง หมายถึง วรรณคดีไทยทางพระพุทธศาสนาที่ประพันธ์ขึ้นในสมัยสุโขทัย โดยพระมหากษัตริย์ราชที่ 1 หรือพระยาสิทธิราชเป็นผู้ประพันธ์ขึ้น ไตรภูมิ หมายถึง ภูมิทั้งสาม อันได้แก่ กามภูมิ รูปภูมิ อรูปภูมิ วรรณคดีเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับ คติความเชื่อของชาวไทยเป็นจำนวนมาก เช่น นรก สวรรค์ การเวียนว่ายตายเกิด ทวีปทั้งสี่ (เช่น ชมพูทวีป ฯลฯ) กับ กสิยุค วาระสุดท้ายของโลก พระศรีอริยเมตไตรย พระเจ้าจักรพรรดิ

ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย

บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการเรียนการสอนในวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เนื้อหาในเรื่องจึงเน้นไปที่ตอน มนุสสภูมิ และสร้างสื่ออิเล็กทรอนิกส์ขึ้นตามหลักการสร้างสื่อ ADDIE Model

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ได้จริงเพื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในวิชาภาษาไทย
2. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์แก่ผู้สนใจ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้ผู้วิจัยได้เสนอหลักการและแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยที่ได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารหนังสือ บทความทางวิชาการ และงานวิจัยต่าง ๆ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 การออกแบบและผลิตสื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

ตอนที่ 2 การจัดการเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

ตอนที่ 3 ทฤษฎีการเรียนรู้เกี่ยวกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

ตอนที่ 4 ไตรภูมิพระร่วง

ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 การออกแบบและผลิตสื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

1.1 ความหมายของสื่อการสอน

การเรียนการสอนในปัจจุบันเน้นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เกิดการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ดังนั้นสื่อการเรียนรู้อาจมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้น นักวิชาการในด้านเทคโนโลยีการศึกษาได้ให้คำจำกัดความของสื่อการสอนไว้ เช่น

สุดใจ เหง้าศรีไพร (2549) ให้ความหมายของหลักการจัดทำสื่อการเรียนการสอนไว้ว่าเป็นสิ่งที่อยู่ในรูปของวัสดุอุปกรณ์หรือวิธีการที่นำมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน โดยทำหน้าที่ส่งผ่านข้อมูลข่าวสารอันเป็นสาระสำคัญของการเรียนรู้ไปยังผู้เรียนเพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ อาจมีบทบาทในฐานะสิ่งช่วยครูในการถ่ายทอดผ่านกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน

นอกจากนี้ยังมีคำอื่น ๆ ที่มีความหมายใกล้เคียงกับสื่อการสอน เป็นต้นว่าสื่อการเรียน หมายถึงเครื่องมือตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ ที่จะมาสนับสนุนการเรียนการสอน ความสนใจของผู้เรียน ให้เกิดการเรียนรู้ และเกิดความเข้าใจมากขึ้น

1.2 ความหมายของคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer Assisted Instruction) หรือ CAI จัดเป็นสื่อการเรียนการสอนที่สามารถสนองต่อความแตกต่างในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลได้เป็นอย่างดี ซึ่งมีนักการศึกษาที่มีความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ได้สรุปความหมายไว้ดังต่อไปนี้

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2543: 48) กล่าวว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หมายถึงวิถีทางการสอนรายบุคคล โดยอาศัยความสามารถของเครื่องคอมพิวเตอร์ที่จะจัดหาประสบการณ์ที่มีความสัมพันธ์มีการแสดงเนื้อหาตามลำดับที่ต่างกันด้วยบทเรียนโปรแกรมที่เตรียมไว้อย่างเหมาะสม

วุฒิชัย ประสารสอย (2547) ได้กล่าวถึงความหมายของคอมพิวเตอร์ช่วยสอนว่า คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นการจัดโปรแกรมเพื่อการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์เป็นสื่อช่วยถ่ายโยงเนื้อหาความรู้ไปสู่ผู้เรียน

ปัจจุบันคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเข้ามามีบทบาทในการเรียนการสอนมากขึ้น เพราะความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีต่าง ๆ ได้แก่ เทคโนโลยีมัลติมีเดีย และการติดต่อสื่อสารข้อมูล ซึ่งพบมากขึ้นในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่นำเสนอผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เรียกว่า CAI on Web

นอกจากนั้น คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเองยังมีลักษณะที่เรียกว่า “บทเรียนสำเร็จรูป” แต่เป็นบทเรียนสำเร็จรูปโดยการใช้ไมโครคอมพิวเตอร์เป็นตัวกลางแทนสิ่งพิมพ์หรือสื่อประเภทต่าง ๆ ทำให้บทเรียนสำเร็จรูปในคอมพิวเตอร์มีศักยภาพเหนือกว่าบทเรียนสำเร็จรูปในรูปแบบอื่น ๆ ทั้งหมดโดยเฉพาะมีความสามารถที่เกือบจะแทนครูที่เป็นมนุษย์ได้ มีขั้นตอนการสร้าง และการพัฒนาบทเรียนเช่นเดียวกับบทเรียนสำเร็จรูปประเภทอื่น ๆ

จากลักษณะของสื่อที่เป็น “บทเรียนสำเร็จรูป” และสื่อที่เป็น “คอมพิวเตอร์ช่วยสอน” จึงสามารถสรุปเป็นความหมายของ “บทเรียนสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์การสอน” (Computer Instruction Package :CI Package) ว่าหมายถึง บทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นในลักษณะซอฟต์แวร์สำเร็จรูป (Package Software) นำไปสอน (Instruction) เนื้อหาใหม่ โดยใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการเรียนการสอนบทเรียน หรือนำเสนอบทเรียน ผู้เรียนสามารถเรียนด้วยตนเองได้ตามระดับความสามารถของตนเอง ในบทเรียนมีแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน จุดเด่นที่สำคัญของบทเรียน คือ การนำเสนอเนื้อหาในลักษณะหลายสื่อ (Multimedia) ได้แก่ ประเภท ข้อความ (Text) รูปภาพ (Image) ภาพเคลื่อนไหว (Animation) ภาพวิดีโอ (Video) และเสียง (Audio) โดยที่ผู้เรียนจะมีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์ (Interactive) กับบทเรียนโดยผ่านเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ได้ตลอดเวลา (ศิริชัย นามบุรี, 2542)

จากความหมายดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่าคอมพิวเตอร์ช่วยสอนหมายถึงการนำคอมพิวเตอร์มาเป็นเครื่องมือสร้างให้เป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าไปศึกษาด้วยตนเองและเกิดการเรียนรู้ในโปรแกรม ประกอบไปด้วย เนื้อหาวิชา แบบฝึกหัด แบบทดสอบ ลักษณะของการนำเสนออาจมีทั้งตัวหนังสือ ภาพกราฟิก ภาพเคลื่อนไหว สีหรือเสียงเพื่อดึงดูดให้ผู้เรียนเกิดความสนใจมากยิ่งขึ้น รวมทั้งการแสดงผลการเรียนให้ทราบทันทีด้วยการให้ข้อมูลแบบผลย้อนกลับ (Feedback) แก่ผู้เรียน และมีการจัดลำดับกิจกรรมหรือการสอนเพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน ทั้งนี้ต้องมีการวางแผนในการผลิตอย่างเป็นระบบในการนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบต่าง ๆ

1.3 ลักษณะเฉพาะที่สำคัญของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) เป็นรูปแบบการเรียนการสอนแบบรายบุคคล ที่นำเอาหลักการของบทเรียนโปรแกรมและ เครื่องช่วยสอนมาผสมผสานกัน รูปแบบของสื่อ ถูกออกแบบให้ทำงานภายใต้ทรัพยากร ของเครื่องคอมพิวเตอร์โดยตรง ข้อมูลการเรียนรู้ จะอยู่ในรูปของไฟล์ข้อมูลที่นำมาลงหรือติดตั้ง ลงบนเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือ อาจจะเล่นบนแผ่น CD-Rom/DVD หรือเข้าถึงผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะตอบสนอง ในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล ของผู้เรียนเป็นหลัก เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการศึกษาเป็นรายบุคคล

โดยมีคุณลักษณะองค์ประกอบที่สำคัญ แบ่งเป็น

1. การนำเข้าสู่บทเรียน
2. การนำเสนอสาระเนื้อหา
3. การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างโปรแกรมกับผู้เรียนรู้
4. การทดสอบประเมินผล

คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) นับเป็นกระบวนการเรียนรู้ โดยยึดหลักการที่สำคัญที่เรียกว่า 4 Is ได้แก่

1. Information คือ ความเป็นสารสนเทศในตัวเอง
2. Interactive การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน
3. Individual คือ การเรียนรู้ด้วยตนเอง
4. Interactive คือ การตอบสนองโดยทันที

1.4 องค์ประกอบและการพัฒนาคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

การสร้างสื่อการเรียนการสอนด้วยคอมพิวเตอร์ หรือ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นกระบวนการเรียนการสอน โดยใช้สื่อคอมพิวเตอร์เป็นสื่อกลางในการนำเสนอเนื้อหาสาระ ที่เสมือนเป็น ตัวแทนของครู ดังนั้นในการออกแบบเพื่อสร้างสื่อ ครูผู้สอน หรือผู้มีประสบการณ์ในเนื้อหาวิชานั้นๆ เป็นผู้มีส่วนร่วม หรือผู้ดำเนินการ ซึ่งควรมีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. การนำเสนอเนื้อหา ต้องมีปริมาณพอดีกับหน้าจอแสดงผล
2. โครงสร้างสภาพแวดล้อม(ปุ่มควบคุม ขนาด สีเส้นและรูปแบบตัวอักษร) ต้องมีความคงที่ ลักษณะคงเดิมไม่เคลื่อนย้ายไปมา

3. สื่อที่สร้างต้องมีความเป็นมัลติมีเดีย เพื่อใช้ในการเรียนรู้ ได้แก่ เนื้อหา ภาพนิ่ง คำถาม ภาพเคลื่อนไหว
4. มีการประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนโดยทันที ได้แก่ การตัดสิน คำตอบ
5. ให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการเสริมแรง ได้แก่ การให้รางวัลหรือคะแนน
6. ผู้เรียนสามารถเข้าถึง เลือกบทเรียนได้อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

ตอนที่ 2 การจัดการเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

2.1 วิธีการสอนโดยใช้บทเรียนแบบโปรแกรม (Programmed Instruction)

ความหมาย

ทิสนา เขมมณี (2552: 101-104) ได้กล่าวถึงวิธีสอนโดยใช้บทเรียนแบบโปรแกรม ไว้ว่า คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการให้ผู้เรียนศึกษาจากบทเรียนสำเร็จรูปด้วยตนเอง เพื่อให้ง่ายแก่ผู้เรียนในการเรียนรู้ และนำเสนอแก่ผู้เรียนในลักษณะที่ให้ผู้เรียนสามารถตอบสนองสิ่งที่เรียน และตรวจสอบการเรียนรู้ของตนเองได้ทันที (immediately feedback) ว่าผิดหรือถูก ผู้เรียนสามารถใช้เวลาในการเรียนรู้มากน้อยตามความสามารถ และสามารถตรวจสอบผลการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เพราะบทเรียนจะมีแบบสอบทั้งแบบสอบก่อนการเรียน (pre-test) และแบบสอบหลังการเรียน (post-test) ไว้ให้พร้อม

วัตถุประสงค์

วิธีสอนโดยใช้บทเรียนแบบโปรแกรมเป็นวิธีการที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนรายบุคคลได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสามารถ ความต้องการและความสนใจของตน

องค์ประกอบสำคัญ

1. มีผู้เรียนและผู้สอน
2. มีบทเรียนแบบโปรแกรมในเรื่องที่ตรงกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน
3. มีผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดจากบทเรียนแบบโปรแกรม

ขั้นตอนที่สำคัญของการออกแบบการเรียนการสอน

1. ผู้สอนศึกษาปัญหา ความต้องการและความสนใจของผู้เรียน
2. ผู้สอนเลือก แสวงหา สร้างบทเรียนแบบโปรแกรมในเรื่องที่ตรงกับปัญหาความต้องการหรือความสนใจของผู้เรียน
3. ผู้สอนแนะนำการใช้บทเรียนแบบโปรแกรมให้ผู้เรียนเข้าใจ
4. ผู้สอนให้ผู้เรียนศึกษาบทเรียนแบบโปรแกรมด้วยตนเอง
5. ผู้เรียนทดสอบการเรียนรู้ของตนเอง หรือมารับการทดสอบจากผู้สอน

เทคนิคและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการใช้วิธีสอนโดยการใช้บทเรียนแบบโปรแกรม

1. การเตรียมการ

ผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาปัญหาความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อจะได้ทราบว่าควรให้บทเรียนเรื่องอะไร แก่ใคร โดยทั่วไปการใช้บทเรียนแบบโปรแกรมมีการใช้ใน 2 ลักษณะคือใช้สอนเนื้อหาสาระใดสาระหนึ่ง โดยให้ผู้เรียนศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสามารถ อีกลักษณะหนึ่งคือการใช้สอนซ่อมเสริมการเรียนตามปกติ โดยผู้เรียนที่อาจเรียนรู้ไม่ทันเพื่อน หรือสอบไม่ผ่าน ผู้สอนอาจให้บทเรียนแบบโปรแกรมแก่ผู้เรียน เพื่อไปศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเอง

การสอนด้วยวิธีนี้ ผู้สอนจำเป็นต้องมีบทเรียนสำเร็จรูป ซึ่งมีลักษณะที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งเรียกว่า บทเรียนแบบโปรแกรม บทเรียนนี้จะเสนอเนื้อหาไปที่ละน้อย ในรูปของ “กรอบ” หรือ “เฟรม” (frame) หลังจากนำเสนอเนื้อหา มโนทัศน์ไปแล้ว จะมีคำถามทดสอบการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนสามารถตรวจคำตอบของตนได้จากคำตอบที่ให้ไว้ บทเรียนแบบโปรแกรมโดยทั่วไปมี 3 ลักษณะคือ

(1) บทเรียนแบบเส้นตรง หรือที่เรียกว่า “linear program” บทเรียนแบบนี้มีการนำเสนอกรอบเนื้อหาไปตามลำดับ ผู้เรียนจำเป็นต้องศึกษาเนื้อหาและตอบคำถามไปตามลำดับที่ให้ไว้

(2) บทเรียนแบบสาขา หรือที่เรียกว่า “branching program” บทเรียนแบบนี้ต่างจากแบบเส้นตรงตรงที่การตอบสนองของผู้เรียนจะมีผลต่อลำดับการศึกษาบทเรียนของผู้เรียน ผู้เรียนเลือกคำตอบ ก ข หรือ ค จะต้องพลิกไปศึกษาข้อคำตอบที่ต่างกัน เช่น คำตอบ ก. เป็นคำตอบที่ผิด คำเฉลยจะให้เหตุผลและชี้แจงว่าเหตุใดจึงผิดและให้กลับไปเลือกคำตอบใหม่ เมื่อเลือกคำตอบ ข, เป็นคำตอบใหม่ ก็ต้องเปิดไปอ่านเฉลยและให้เหตุผล หลังจากตอบถูกแล้ว จึงจะเรียนกรอบ ต่อไปได้ ดังนั้นลำดับในการศึกษาบทเรียนของผู้เรียนแต่ละคนจึงอาจไม่เหมือนกัน

(3) บทเรียน แบบไม่แยกกรอบ บทเรียนนี้เหมือนกับบทเรียนแบบเส้นตรง เพียงแต่ไม่เสนอเนื้อหาในรูปของกรอบ แต่จะเสนอสาระต่อเนื่องกันเป็นความเรียงต่อกันไปเรื่อย ๆ

บทเรียนแบบโปรแกรมที่ใช้สอนอาจเป็นบทเรียนที่มีผู้ได้จัดทำไว้แล้ว ซึ่งปกติจะเป็นเรื่องที่เป็นปัญหาในการเรียนรู้ของเด็กจำนวนมาก บทเรียนในกรณีนี้ อาจจะเป็นบทเรียนที่นิสิต นักศึกษา ครู อาจารย์ หรือนักวิชาการ ได้จัดทำเป็นวิทยานิพนธ์หรือผลงานวิชาการเผยแพร่ออกไป อย่างไรก็ตามผลงานในลักษณะนี้ ยังมีไม่มากนักและเรื่องที่มีอยู่อาจไม่ตรงกับความต้องการของครูผู้สอนซึ่งมีจำนวนมาก ดังนั้นการสร้างบทเรียนแบบโปรแกรมขึ้นใช้เอง จึงเป็นเรื่องที่ครูผู้สอนควรจะทำเนิการ เพื่อจะได้ตอบสนองต่อความต้องการเฉพาะเรื่องของตน

ในการสร้างบทเรียนแบบโปรแกรม ผู้สร้างจะต้องวิเคราะห์เนื้อหาที่จะสอนและนำเนื้อหาสาระมาแตกย่อยและเรียงลำดับให้เหมาะสม เพื่อให้ง่ายต่อการเรียนรู้ หลังจากนั้นจึงนำเสนอเนื้อหาสาระนั้นที่ละน้อยไปตามลำดับ และมีข้อคำถามที่ท้าทายความคิดของผู้เรียนและมีคำตอบเฉลยให้ไว้ด้วย

2. การดำเนินการ

ผู้สอนให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน และชี้แจงวิธีการเรียนจากบทเรียนแบบโปรแกรม ให้ผู้เรียนซักถามจนเป็นที่เข้าใจ แล้วจึงให้ผู้เรียนศึกษาบทเรียนโดยผู้เรียนแต่ละคนใช้เวลาอย่างน้อยแตกต่างกันไปได้

3. การประเมินผล

หลังจากที่ผู้เรียนศึกษาบทเรียนจนจบแล้ว ผู้สอนจึงให้ทำแบบสอบหลังเรียน และตรวจให้คะแนน

ข้อดี และข้อจำกัดของวิธีสอนโดยใช้บทเรียนแบบโปรแกรม

ข้อดีของการสอนโดยใช้บทเรียนแบบโปรแกรม

1. เป็นวิธีสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง
2. เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเป็นรายบุคคลสามารถเรียนรู้ได้ตามความสามารถของตน

เป็นการตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล

3. เป็นวิธีสอนที่ช่วยลดภาระครู และช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครู

ข้อจำกัดของการสอนโดยใช้บทเรียนแบบโปรแกรม

1. เป็นวิธีสอนที่พึ่งบทเรียนโปรแกรม หากไม่มีบทเรียนหรือบทเรียนไม่มีคุณภาพดีพอ ก็ย่อมส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. การสร้างบทเรียนให้มีคุณภาพที่ดี เป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลาและมีความยุ่งยากในการจัดทำ ผู้สร้างจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการสร้างบทเรียน

3. บทเรียนแบบโปรแกรมที่ดียังมีปริมาณน้อย บทเรียนโปรแกรมที่มีคุณภาพไม่ดีพอจะไม่น่าสนใจ และไม่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนและทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่ายได้

ตอนที่ 3 ทฤษฎีการเรียนรู้เกี่ยวกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

คอมพิวเตอร์ช่วยสอนนั้นมีความเหมาะสมหลายประการในการนำมาใช้ในด้าน การเรียนการสอน แต่อย่างไรก็ดีคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นเพียงสื่อการสอนชนิดหนึ่งเท่านั้นที่ผู้สอน ควรนึกถึง ที่สำคัญผู้สอน ควรจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีทางจิตวิทยาการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (พรเทพ เมืองแมน, 2554) ได้กล่าวถึงทฤษฎีทางจิตวิทยาการเรียนรู้ที่มีอิทธิพลต่อแนวความคิด การออกแบบโปรแกรมหรือบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ได้แก่

1. ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) นักจิตวิทยาที่มีความเชื่อในกลุ่มทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ที่มีชื่อเสียงมากได้แก่ สกินเนอร์ (B.F. Skinner) โดยนักจิตวิทยาในกลุ่มนี้มีความเชื่อที่ว่า การเรียนรู้ของมนุษย์ เป็นสิ่งที่สามารถสังเกตได้จากพฤติกรรมภายนอกและเชื่อในทฤษฎีการวางเงื่อนไข (Operant Conditioning) โดยมีแนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง (S-R Theory) และการให้การเสริมแรง (Reinforcement) ทฤษฎีนี้เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดจากการที่มนุษย์ตอบสนองต่อสิ่งเร้าและพฤติกรรม การตอบสนองจะเข้มข้นขึ้นหากได้รับการเสริมแรงที่เหมาะสม

สกินเนอร์ได้สร้างเครื่องช่วยสอน (Teaching Machine) ขึ้นและต่อมาได้พัฒนาเป็นบทเรียนแบบโปรแกรมโดยที่บทเรียนแบบโปรแกรมของสกินเนอร์จะเป็นบทเรียนในลักษณะเชิงเส้นตรง (Linear) ซึ่งเป็นบทเรียนที่ผู้เรียนทุกคนจะได้รับการเสนอเนื้อหาเรียงตามลำดับตั้งแต่ต้นจนจบเหมือนกัน นอกจากนี้ยังมีคำถามในระหว่างการเรียนเนื้อหาแต่ละตอนอย่างสม่ำเสมอให้ผู้เรียนตอบและเมื่อผู้เรียนตอบแล้ว ก็จะมีคำเฉลยพร้อมมีการเสริมแรงโดยอาจจะเป็นการเสริมแรงทางบวก เช่น คำชมเชย หรือการเสริมแรงทางลบ เช่น ให้นำกลับไปศึกษาบทเรียนเพิ่มเติมอีกครั้ง เป็นต้น

2. ทฤษฎีปัญญานิยม (Cognitive) ทฤษฎีปัญญานิยมนี้มีแนวคิดที่แตกต่างจากทฤษฎีพฤติกรรมนิยม โดยทฤษฎีนี้จะเน้นในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เชื่อว่ามนุษย์มีความแตกต่างกันทั้งในเรื่องของความรู้สึนึกคิด อารมณ์ ความสนใจ ความถนัด ดังนั้นในการเรียนรู้ก็จะมีกระบวนการหรือขั้นตอนที่ต่างกัน นักจิตวิทยาที่มีชื่อเสียงในกลุ่มนี้ได้แก่ คราวเดอร์ (Crowder) โดยคราวเดอร์ได้ออกแบบบทเรียนของตนเองมากขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีอิสระของการเลือกลำดับในการแสดงเนื้อหาบทเรียนที่มีความเหมาะสมกับตนเอง ผู้เรียนแต่ละคนไม่จำเป็นต้องเรียนตามลำดับเหมือนกัน เนื้อหาของบทเรียน จะได้รับการนำเสนอโดยขึ้นอยู่กับความสนใจ ความถนัดและความสามารถของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตอนที่ 4 ไตรภูมิพระร่วง

ผู้แต่งและประวัติผู้แต่ง พระยาสิทธิไทย หรือพระมหาธรรมราชาที่ 1 เป็นราชโอรสของพระยาเลอไทย เสด็จขึ้นครองราชย์เป็นพระมหากษัตริย์องค์ที่ 6 แห่งกรุงสุโขทัย

ลักษณะคำประพันธ์ ร้อยแก้ว

ไตรภูมิิกถา หรือไตรภูมิพระร่วง เป็นวรรณกรรมชิ้นเอกสมัยกรุงสุโขทัยนับเป็นวรรณคดีเรื่องแรกของไทย เป็นพระราชนิพนธ์ใน สมเด็จพระศรีสุริเยศรามาธิบดีหรือพระมหาธรรมราชาธิราช หรือพระมหาธรรมราชาสิทธิไทย เป็นวรรณคดีไทยที่มีอิทธิพลต่อสังคมไทย ตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย กรุงศรีอยุธยาจนถึงปัจจุบัน เพราะได้รวบรวมเอาคติความเชื่อทุกแง่มุมของทุกชนชั้นหลายเผ่าพันธุ์มาร้อยเรียงเป็นเรื่องราวให้ผู้อ่าน ผู้ฟังยำเกรงในการกระทำบาปทุจริต และเกิดความปิติยินดีในการทำบุญทำกุศล อาจหาญมุ่งมั่นในการกระทำคุณงามความดี

ในปี พ.ศ. 1888 พระยาสิทธิไทย อุปราชผู้ครองนครศรีสุโขทัย ได้ทรงนิพนธ์ไตรภูมิิกถาขึ้น มีสาระสำคัญ คือ ทรงพรรณนาถึงเรื่อง การเกิด การตาย ของสัตว์ทั้งหลายว่า การเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในภูมิทั้งสามคือ กามภูมิ รูปภูมิ และอรุภูมิ ด้วยอำนาจของบุญและบาปที่ตนได้กระทำแล้ว

กามภูมิ เป็นที่ตั้งแห่งความใคร่ แบ่งออกเป็นสองประเภท คือ **อบายภูมิ** และ**สุคติภูมิ**

อบายภูมิ ยังแบ่งออกเป็นสี่ภูมิได้แก่ นรกภูมิ ตีรัจฉานภูมิ เปรตภูมิ และอสุรกายภูมิ

สำหรับผู้ที่ทำบาป แต่ไม่หนักพอที่จะตกนรก ก็ไปเกิดในที่อันหาความเจริญมิได้ อื่น ๆ เช่น เกิดเป็นเปรต อสุรกาย สัตว์เดรัจฉาน พวกที่พ้นโทษจากนรกแล้วยังมีเศษบาปติดอยู่ก็ไปเกิดเป็นเดรัจฉานบ้าง เป็นเปรตบ้าง เป็นอสุรกายบ้าง เป็นมนุษย์ที่ทุกข์ทรมานพิกลพิการ ตามความหนักเบาของบาปที่ตนได้ทำไว้

สุคติภูมิ เป็นส่วนของกามาพจรภูมิ หรือ กามสุคติภูมิ แบ่งออกเป็นเจ็ดชั้น คือ มนุษย์ภูมิ และสวรรค์ ๖ ชั้น ได้แก่ สวรรค์ชั้นจตุรมาหาราชิกาภูมิ สวรรค์ชั้นดาวดึงสาภูมิ สวรรค์ชั้นยามาภูมิ สวรรค์ชั้นดุสิตาภูมิ สวรรค์ชั้นนิมมานรดีภูมิ และสวรรค์ชั้นปรนิมมิตวสวัตตีภูมิ

กามาพจรภูมิทั้งเจ็ดชั้น เป็นที่ตั้งอันเต็มไปด้วยกาม เป็นที่ท่องเที่ยวของสัตว์ที่ลุ่มหลงอยู่ใน รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ อันเป็นอารมณ์อันพึงปรารถนา เมื่อรวมกับอบายภูมิอีกสี่ชั้นเรียกว่า **กามภูมิสิบเอ็ดชั้น**

รูปภูมิ หรือรูปาวจรภูมิ ได้แก่ รูปพรหมสิบหกชั้น เริ่มตั้งแต่พรหมปริสัชชาภูมิ ที่อยู่สูงกว่า สวรรค์ชั้นหก คือ ปรนิมมิตวสวัตตี มากจนนับระยะทางไม่ได้ ระยะทางดังกล่าวอุปมาไว้ว่า สมมติมีหินก้อนใหญ่เท่าโลหะปราสาทในลังกาทวีป หินก้อนนี้ทิ้งลงมาจากชั้นพรหมปริสัชชาภูมิ หินก้อนนั้นใช้เวลาถึงสี่เดือน จึงจะตกลงถึงพื้น

อรุภูมิ หรืออรุปาพจรภูมิ มีสี่ชั้น เป็นพรหมที่ไม่มีรูปปรากฏ ผู้ที่เกิดในภูมินี้คือผู้ที่บำเพ็ญเพียรจนได้บรรลุฌานโลกีย์ชั้นสูงสุด

ข้อคิด คติคำสอน และความจรรโลงใจ

มนุษย์เราควรทำความดีด้วยวิธีต่าง ๆ อาทิเช่น การกตัญญูต่อมารดาผู้ให้กำเนิด การยึดมั่นในศีลธรรม รู้จักพึงพอใจในสิ่งที่มี ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่โลภ ไม่มีกิเลสตัณหา ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ฯลฯ ซึ่งหากทำได้ ตัวเราและสังคมก็ย่อมมีแต่ความสงบสุข

จักรวาลในไตรภูมิ

ตามคติพราหมณ์นั้น เขาพระสุเมรุ เป็นภูเขาที่เป็นหลักของโลก (โดยมี “ปลาอานนท์” หนุนอยู่) ตั้งอยู่ในจุดศูนย์กลางของโลกหรือจักรวาลอันยิ่งใหญ่ เป็นที่อยู่ของสิ่งมีชีวิตวิญญานในภพและภูมิต่าง ๆ ตามตำนานกล่าวว่า พระอิศวรทรงสร้างน้ำด้วยพระเสโท (เหงื่อ) สร้างแผ่นดินด้วยเมโท (ไคล) ของพระองค์ มีพระประสงค์จะประดิษฐานภูเขาใหญ่ให้เป็นหลักของโลก จึงทรงเอา พระจุฬามณี (ปิ่นปักผม) ปักลงที่ใจกลางของพื้นภพ บันดาลให้เป็น เขาพระสุเมรุ แล้วเอา พระสังวาลมาสร้างเป็นทิวเขาสวมรอยเขาพระสุเมรุอีก 7 ทิว เรียกว่า สัตบริภณทศิรี เพื่อให้เป็นที่อาศัยของทวยเทพทั้งหลาย

โครงสร้างของเขาพระสุเมรุ หรือโครงสร้างจักรวาลตามคติพราหมณ์

เขาพระสุเมรุ ตั้งอยู่บนเนื้อพื้นน้ำ 84,000 โยชน์ ได้เขาพระสุเมรุมีภูเขารองรับเป็นฐาน 3 ลูก เรียกว่า ตรีภภู (สามเส้าหรือสามยอด) มีภูเขาล้อมรอบ ๗ ทิว เรียกว่า “สันปรัภณฑคีรี” มีความสูงลดหลั่นกันลงไป ทีละครึ่ง เป็นที่สถิตของเทวดาจตุรหาราชิก และบริวาร แต่ละทิวเขาค้นด้วยแม่น้ำทั้งเจ็ด โดยทิวเขาทั้งเจ็ด ได้แก่ ทิวเขายุคนธร (ขอบเขาพระสุเมรุ เป็นที่ของพระอาทิตย์และพระจันทร์), กรวิก (นกกกรวิก), อสินธร (มหิตสรเทวบุตร), สุทัคนะ (วานยวิเศษ), เนมินธร (ปทุมชาติขนาดใหญ่), วินันตค (มารดาพญาครุฑ) และอัศกัณ (ไม้กายาน) ถัดออกไปเป็น มหานทีสี่พันดร ล้อมรอบเขาพระสุเมรุ โดยมีเกาะหรือมหาทวีปอยู่ตรง ทิศทั้งสี่ ของเขาพระสุเมรุ (ในมหาทวีปทั้ง 4 ยังมีทวีปน้อยๆ เป็นบริวารอีก 2000 ทวีป) คือ

- อุตตรภูทวีป อยู่ทางทิศเหนือ มีมหาสมุทร ชื่อ ปิตสาคร มีน้ำสีเหลือง
  - บุรพวิเทหทวีป อยู่ทางทิศตะวันออก มีมหาสมุทร ชื่อ ชีรสาคร เกษียรสมุทร น้ำสีขาว (มีตำนาน กวนเกษียรสมุทร)
  - ชมพูทวีป อยู่ทางทิศใต้ มีมหาสมุทร ชื่อ นิลสาคร มีน้ำสีเขียว
  - อมรโคยานทวีป อยู่ทางทิศตะวันตก มีมหาสมุทร ชื่อ ผลิกสาคร มีน้ำใสสะอาดเหมือนแก้วผลึก
- ถัดจาก มหานทีสี่พันดร จะมีภูเขาเหล็กกั้นทะเลนี้ไว้รอบ เรียกว่า “ขอบจักรวาล” พ้นไปนอกนั้นเป็นนอกขอบ จักรวาล

ชมพูทวีป คือ โลกที่มนุษย์เราอาศัยอยู่ อยู่ตอนใต้เขาพระสุเมรุ รูปเหมือนเกวียน อายุขัยไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับกรรมที่ทำไว้

บุรพวิเทหทวีป ตั้งอยู่ทางตะวันออกของเขาพระสุเมรุ มีรูปเหมือนพระจันทร์ เต็มดวง คนหน้ากลม เหมือนดวงจันทร์

อมรโคยานทวีป ตั้งอยู่ทางตะวันตกของเขาพระสุเมรุ มีรูปเหมือนพระจันทร์ ครึ่งซีก เป็นแผ่นดิน กว้าง 9000 โยชน์ ประกอบด้วยเกาะ และแม่น้ำใหญ่น้อย มีไม้กระพุ่มประจำทวีปนี้ คนหน้าเหมือนตั้งเดือน แรม จมูกโด่ง คางแหลม

อุตตรภูทวีป ตั้งอยู่ทางเหนือเขาพระสุเมรุ มีพื้นที่เป็นรูปสี่เหลี่ยม เนื้อที่กว้าง 8,000 โยชน์ เป็นที่ราบ มีต้นไม้ขนานชนิด คนรูปร่างงาม ในแผ่นดินอุตตรภูมีต้นกัลปพฤกษ์ต้นหนึ่ง ถ้าอยากได้อะไร ก็ไปนึก เอาที่ต้นกัลปพฤกษ์

เหนือเขาพระสุเมรุขึ้นไป มีไพชยนต์ปราสาทตั้งอยู่กลางสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ มีนครแห่งเทพที่ชื่อนคร ไตรตรึงษ์ มีพระอินทร์เทวราชเป็นผู้ปกครองทำหน้าที่เป็นเทวราชผู้อภิบาลโลก และพิทักษ์คุณธรรมให้แก่ มนุษย์ ตรงกลางไพชยนต์มหาปราสาท เป็นที่ประดิษฐานแท่นบัณฑุกัมพลอันเป็นทิพยอาสน์ ในยามที่โลกเกิดความเดือดร้อนวุ่นวาย ทิพยอาสน์นี้จะแข็งตั้งศิลาเพื่อบอกให้พระอินทร์ทราบและลงมาช่วยเหลือมนุษย์

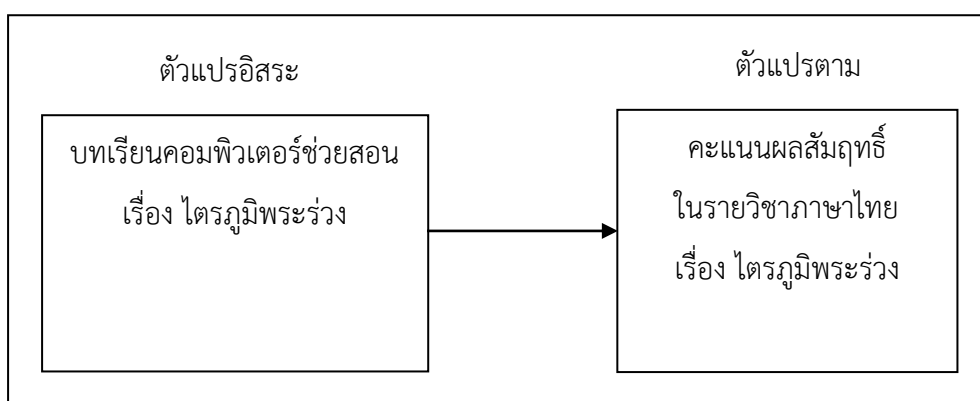
ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พินิจา พรหมมานต (2553) ได้ศึกษาเรื่อง “การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ตอน มนุสสภูมิ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6” เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ตอน มนุสสภูมิ มีค่าเท่ากับ 80.33/83.67 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนมีความคิดเห็นต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22

จากการวิจัยดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสามารถนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพเทียบเท่าหรืออาจดีกว่าการสอนแบบปกติ แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในหลายด้าน ได้แก่ รูปแบบกิจกรรม รูปแบบการนำเสนอ การใช้สี เสียง ภาพเคลื่อนไหวประกอบ เพื่อช่วยเร้าความสนใจในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมากขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ให้มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเหมาะสมกับวัย ศักยภาพของผู้เรียน เพื่อจะได้ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาต่อไป

กรอบแนวคิดและสมมติฐานการวิจัย

กรอบแนวคิด

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้ใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ประกอบในกิจกรรมการเรียนการสอน มีระดับคะแนนผลสัมฤทธิ์เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียนโดยใช้วิธีปกติ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงทดลอง ศึกษาผลของการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ประกอบการเรียนการสอนในวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ว่าส่งผลต่อระดับคะแนนแบบทดสอบในเรื่องไตรภูมิพระร่วงอย่างไร โดยมีรายละเอียดของวิธีการดำเนินวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนหอวัง จำนวน 2 ห้อง ได้แก่ 6/6 และ 6/16

ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบจงใจ (purposive sampling) ทดสอบก่อนเรียน วิชาภาษาไทย เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง โดยใช้แบบทดสอบจำนวน 15 ข้อ จากนั้นทดลองใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ดังนี้

นักเรียนกลุ่มทดลองชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/6

ใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ประกอบการเรียนการสอน เนื่องจากบริบทห้องเรียนเป็นนักเรียนสายการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ที่ให้ความสนใจในวิชาภาษาไทยน้อยกว่าวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ประกอบกับนักเรียนมีความสามารถในการศึกษาเรื่องวรรณคดีน้อยกว่านักเรียนสายการเรียนศิลป์ ในเรื่องของการจินตนาการการแปลความและการศึกษาวรรณคดีจึงเป็นเรื่องที่นักเรียนไม่ให้ความสนใจเท่าที่ควร

นักเรียนกลุ่มควบคุมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/16

ไม่ใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ประกอบการเรียนการสอน เนื่องจากบริบทห้องเรียนเป็นนักเรียนสายการเรียนศิลป์ภาษา ที่ส่วนใหญ่สนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยและการศึกษาวรรณคดี ทำให้มีความสามารถในการแปลความวรรณคดีอยู่ในเกณฑ์ที่ดี ทำให้สามารถจินตนาการและถ่ายทอดเรื่องที่ศึกษาวรรณคดีได้มากกว่านักเรียนในสายการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง
  2. แบบทดสอบ วิชาภาษาไทย เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง
  3. แบบประเมินผลสื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง
- โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือดังนี้

1. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง

ออกแบบและจัดทำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ตามหลักการ ADDIE Model

1. การวิเคราะห์ (Analysis)

- กลุ่มเป้าหมาย จัดทำสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เนื้อหาวรรณคดีในวิชาภาษาไทย
- พฤติกรรมที่คาดหวังคือนักเรียนเข้าใจและอธิบายเนื้อหาของบทเรียนเรื่องไตรภูมิพระร่วง และสามารถคิดวิเคราะห์ตอบคำถามจากเรื่องไตรภูมิพระร่วงได้ เชื่อมโยงกับหลักการทางวิทยาศาสตร์ได้
- ข้อจำกัดในการเรียนคือ เนื้อหาในเรื่องไตรภูมิพระร่วงมีเพียงคำอธิบายที่ทำความเข้าใจได้ยาก ใช้ภาษาโบราณ และไม่เห็นภาพประกอบที่ชัดเจน อาจทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนและสับสนในเนื้อหาบทเรียน
- ทางเลือกสำหรับการจัดการเรียนรู้คือ การออกแบบสื่อที่นักเรียนสามารถมีปฏิสัมพันธ์ และทำให้สามารถเห็นภาพของเนื้อหาเรื่องไตรภูมิพระร่วงได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากสภาพห้องเรียน ความพร้อมของนักเรียนอยู่ในระดับที่ดี สามารถจัดทำสื่อในลักษณะอิเล็กทรอนิกส์และนำเสนอบนอินเทอร์เน็ตได้ เพื่อให้นักเรียนสามารถเข้ามาศึกษาด้วยตนเองเพิ่มเติม
- วิธีการสอนที่นำมาใช้ควบคู่กับการจัดทำสื่อคือการบรรยายประกอบกับการอภิปราย และให้นักเรียนได้สามารถทบทวนและศึกษาด้วยตนเองผ่านบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องไตรภูมิพระร่วงเพิ่มเติมจากเนื้อหาในชั้นเรียน

2. การออกแบบ (Design)

สื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องไตรภูมิพระร่วง วิชา ท33102 ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สื่อที่ออกแบบสำหรับการพัฒนา คือ หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ (E-book) ในลักษณะที่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้งานและเว็บไซต์สำหรับประกอบการจัดเรียนการสอน เรื่องไตรภูมิพระร่วง

ในสื่อประกอบด้วยแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 15 ข้อ เรื่องไตรภูมิพระร่วง และหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book)

3. การพัฒนา (Development)

พัฒนาสื่อการเรียนการสอนตามที่ได้วางแผนและออกแบบ ดังต่อไปนี้

1. ใช้โปรแกรม Adobe Indesign สำหรับการจัดทำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบมีปฏิสัมพันธ์ (interaction) จัดรูปแบบและสีโดยภาพรวมให้เป็นไปในทางเดียวกันภายใต้แนวคิดสื่อถึงไตรภูมิพระร่วง โทณสีน้ำเงิน ส้ม เทา ออกแบบให้สามารถอ่านได้ง่าย มีปฏิสัมพันธ์และมีคำถามกระตุ้นการคิด จำนวนทั้งหมด 25 หน้า

การออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในโปรแกรม Adobe Indesign

ตัวอย่างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง

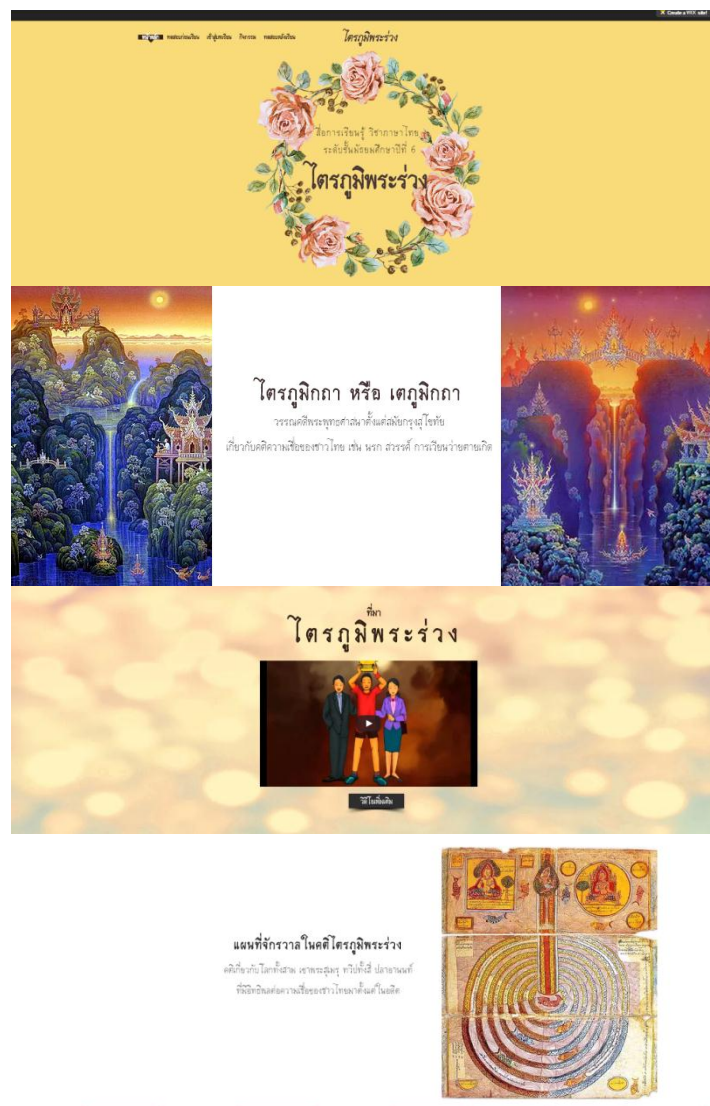

2. ใช้โปรแกรม Adobe Illustrator สำหรับการวาดภาพประกอบตามคำอธิบายจากเนื้อหา
ในไตรภูมิพระร่วงในส่วนของแผนที่จักรวาลตามคติความเชื่อในไตรภูมิพระร่วง

ตัวอย่างภาพวาดจากโปรแกรม

3. สร้างเว็บไซต์โดยใช้เว็บไซต์สำเร็จรูป Wix.com สำหรับการออกแบบหน้าเว็บไซต์
และใส่หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้นักเรียนสามารถเข้าศึกษาในเวลาได้ด้วยตนเอง
ในหน้าเว็บประกอบด้วยหน้าหลัก บทเรียน กิจกรรมการเรียนรู้ และแบบทดสอบหลังเรียน

4. สร้างแบบทดสอบออนไลน์โดยใช้ Google form คำถามแบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ จากบทเรียนเรื่อง ไตรภูมิพระร่วง

แบบทดสอบหลังเรียน goo.gl/VLI66S

4. การนำไปใช้ (Implementation)

1. ใช้ประกอบการเรียนการสอนวรรณคดี วิชาภาษาไทย ในเรื่องไตรภูมิพระร่วง ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/6 โรงเรียนห้วยวัง ในวิชา ท 33102 ภาษาไทย ซึ่งเป็นนักเรียนกลุ่มทดลองใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน โดยอธิบายการเข้าใช้งานและการศึกษาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนด้วยตนเอง

2. มอบหมายให้นักเรียนศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเองผ่านเว็บไซต์ chudkaruk.wixsite.com/thailanguage

3. วัดคะแนนแบบทดสอบ เรื่องไตรภูมิพระร่วง ผ่านการเปรียบเทียบคะแนนการทำแบบทดสอบหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/6 และ 6/16 ซึ่งเป็นกลุ่มควบคุม

4. สอบถามความคิดเห็นที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่อง ไตรภูมิพระร่วง โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน

5. การประเมินผล (Evaluation)

ประเมินผลจากแบบสอบถามความคิดเห็นและศึกษาผลสัมฤทธิ์ในวิชาภาษาไทย เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/6 กลุ่มทดลอง ภายหลังจากใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนประกอบการเรียนรู้

2. แบบทดสอบ วิชาภาษาไทย เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง

ตรวจสอบความตรง (Validity) ของแบบวัดด้วยการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ (IOC) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน เป็นผู้ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิ คือ อาจารย์อรินยา สลธิชาติ อาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทย โรงเรียนห้วยวัง ได้ค่า IOC = 1 ซึ่งแสดงว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ วิชาภาษาไทย เรื่องไตรภูมิพระร่วง มีความตรงตามเนื้อหาสูงสามารถนำไปใช้ได้ ประกอบด้วยข้อคำถามแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ

3. แบบประเมินผลสื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง

ศึกษาค้นคว้าและกำหนดรูปแบบของแบบวัดเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ช่วง ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุดตามวิธีการสร้างของลิเคอร์ต (Likert) โดยสร้างข้อคำถามให้สามารถประเมินผลสื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนจากการใช้สื่อได้ ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 15 ข้อ

จากนั้นให้นักเรียนกลุ่มทดลองจำนวน 40 คน ที่ได้ใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ประเมินผ่านแบบประเมินออนไลน์ และนำไปคำนวณหาค่าเฉลี่ย มีระดับค่าเฉลี่ยดังนี้

- 1.00 – 1.49 = ความพึงพอใจของนักเรียน อยู่ในระดับ น้อยที่สุด
- 1.50 – 2.49 = ความพึงพอใจของนักเรียน อยู่ในระดับ น้อย
- 2.50 – 3.49 = ความพึงพอใจของนักเรียน อยู่ในระดับ ปานกลาง
- 3.50 – 4.49 = ความพึงพอใจของนักเรียน อยู่ในระดับ มาก
- 4.50 – 5.00 = ความพึงพอใจของนักเรียน อยู่ในระดับ มากที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีการดำเนินการดังนี้

- 1) ในเนื้อหาวิชาภาษาไทย เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ผู้วิจัยออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนของกลุ่มทดลองโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนประกอบการเรียนการสอน ส่วนกลุ่มควบคุมไม่มีการใช้สื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนประกอบ ใช้วิธีการสอนแบบปกติ
- 2) ผู้วิจัยวัดความรู้หลังเรียน เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งสองห้อง โดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ตอนมนุสสุภูมิ จำนวน 15 ข้อ
- 3) นำข้อมูลคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยการคำนวณค่าสถิติการทดสอบค่า t แบบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน (independent sample t-test) โดยใช้โปรแกรม SPSS

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนและความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้จากข้อมูลที่ได้จากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ วิชาภาษาไทย เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาผลการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อาษาภาษาไทย ท 33102 สารวรรณคดี เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายหลังการใช้สื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ไตรภูมิพระร่วงประกอบการเรียนการสอน เปรียบเทียบกับนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้วิธีการเรียนการสอนแบบปกติ
2. เพื่อศึกษาระดับการประเมินสื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง โดยนักเรียนที่ได้ใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

1) การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

1) วิเคราะห์คะแนนแบบวัดผลสัมฤทธิ์ เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S. D.) โดยใช้โปรแกรม SPSS

2) เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนแบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยสถิติการทดสอบค่า t แบบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent sample t-test) โดยใช้โปรแกรม SPSS

2) การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

1) วิเคราะห์คะแนนประเมินสื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง โดยหาค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน และค่าเฉลี่ยคะแนนการประเมินสื่อในภาพรวม โดยใช้โปรแกรม SPSS

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่จะนำเสนอในบทนี้ ประกอบด้วย

1. เพื่อศึกษาผลการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ท 33102 สาระวรรณคดี เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายหลังการใช้สื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ไตรภูมิพระร่วงประกอบการเรียนการสอน เปรียบเทียบกับนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้วิธีการเรียนการสอนแบบปกติ
2. เพื่อศึกษาระดับการประเมินสื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง โดยนักเรียนที่ได้ใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

การนำเสนอผลการวิเคราะห์จะประกอบด้วย ภาพรวมข้อมูลทั่วไป อันได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแบบทดสอบ วิชาภาษาไทย เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง

1) การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

เพื่อศึกษาผลการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ท 33102 สาระวรรณคดี เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายหลังการใช้สื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ไตรภูมิพระร่วงประกอบการเรียนการสอน เปรียบเทียบกับนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้วิธีการเรียนการสอนแบบปกติ

ตารางที่ 4.1 ตารางแสดงผลการแสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

คะแนนผลสัมฤทธิ์ เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง			
กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย (X)	S.D.
กลุ่มทดลอง	40	13.80	.966
กลุ่มควบคุม	48	12.00	1.979

จากสมมติฐานที่ว่า การใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนประกอบการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนได้ศึกษาด้วยตนเองเพิ่มเติม น่าจะมีความสัมพันธ์กับคะแนนผลสัมฤทธิ์ วิชาภาษาไทย เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง โดยนักเรียนที่ได้ใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน น่าจะมีคะแนนผลสัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบปกติ โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่น 95% ($\alpha = 0.05$)

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลของนักเรียนหลังการจัดการเรียนการสอน วิชาภาษาไทย เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ วิชาภาษาไทย เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการทดสอบค่า t แบบกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกัน (t-test for independent sample) ด้วยโปรแกรม SPSS ได้ค่าสถิติ ดังตารางที่ 2 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2 ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ด้วยสถิติ T-test independents

Independent Samples Test					
Levene's Test for Equality of Variances			t-test for Equality of Means		
	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
Equal variances assumed	13.527	.000	5.252	86	.000
Equal variances not assumed			5.558	70.760	.000

วัตถุประสงค์ของการทดสอบ t-test independents ต้องการทราบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ วิชาภาษาไทย เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้ใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ไตรภูมิพระร่วงประกอบการเรียนการสอน สูงกว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ วิชาภาษาไทย เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียนโดยใช้วิธีปกติหรือไม่ โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ($\alpha = 0.05$)

สมมติฐานเพื่อการทดสอบคือ

H_0 : คะแนนผลสัมฤทธิ์ วิชาภาษาไทย เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้ใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเท่ากับคะแนนผลสัมฤทธิ์ วิชาภาษาไทย เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ใช้วิธีการสอนแบบปกติ

H_1 : คะแนนผลสัมฤทธิ์ วิชาภาษาไทย เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้ใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสูงกว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ วิชาภาษาไทย เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ใช้วิธีการสอนแบบปกติ

เนื่องจาก Levene's Test for Equality of Variance เป็นการทดสอบที่ใช้ในการทดสอบว่าค่าความแปรปรวนของประชากรแต่ละกลุ่มเท่ากันหรือไม่ ในกรณีนี้ผู้วิจัยต้องการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลอง (นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/6 จำนวน 40 คน) กับกลุ่มควบคุม (นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/16 จำนวน 48 คน) จึงต้องตรวจสอบว่าค่าความแปรปรวนของประชากรของคะแนนผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนกลุ่มทดลองเท่ากับของกลุ่มควบคุม หรือไม่

สมมติฐานทางสถิติ : $H_0 : \sigma_1^2 = \sigma_2^2$

$$H_1 : \sigma_1^2 \neq \sigma_2^2$$

สถิติทดสอบ $F = 13.527$

ในที่นี้ $P(F=13.527) = \text{Sig} = 0.000$ ซึ่งน้อยกว่าค่า α ที่ระดับ .05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 นั่นคือค่าความแปรปรวนของประชากรของคะแนนผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนกลุ่มทดลองไม่เท่ากับของกลุ่มควบคุม

วัตถุประสงค์ในการทดสอบค่า t-test ต้องการทราบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ เรื่องไตรภูมิพระร่วงของนักเรียนกลุ่มทดลองมากกว่าของนักเรียนกลุ่มควบคุมหรือไม่ โดยใช้ค่า α ที่ระดับ .05

สมมติฐานเพื่อการทดสอบคือ

H_0 : คะแนนผลสัมฤทธิ์ เรื่อง ไตรภูมิพระร่วงของนักเรียนกลุ่มทดลองเท่ากับของนักเรียนกลุ่มควบคุม

H_1 : คะแนนผลสัมฤทธิ์ เรื่อง ไตรภูมิพระร่วงของนักเรียนกลุ่มทดลองมากกว่าของนักเรียนกลุ่มควบคุม

จากตาราง ผลลัพธ์ของค่า t-test จะต้องใช้ในส่วนของ Equal variance not assumed เนื่องจาก Levene's Test สรุปได้ว่า $\sigma_1^2 \neq \sigma_2^2$

T ในที่นี้ = 5.558 Sig (2-tailed) = 0.000 เนื่องจากสมมติฐานเป็น 1-tailed

ดังนั้น Sig (1-tailed) = 0.000/2 = .000 แสดงว่า ปฏิเสธสมมติฐาน H_0 นั่นคือคะแนนผลสัมฤทธิ์ เรื่องไตรภูมิพระร่วงของนักเรียนกลุ่มทดลองมากกว่าของนักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

เพื่อศึกษาระดับการประเมินสื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง โดยนักเรียน
ที่ได้ใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

ตารางที่ 4.3 ตารางแสดงผลการวิเคราะห์การประเมินผลสื่อจากการใช้แบบสอบถาม

ความถี่ของระดับการประเมินความเหมาะสมของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง

ผู้ตอบแบบสอบถาม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/6 กลุ่มทดลอง จำนวน 40 คน

ข้อความ	ระดับการประเมิน										คะแนนเฉลี่ย	แปรผล
	5		4		3		2		1			
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ		
1. ความสอดคล้องของจุดประสงค์กับเนื้อหาวิชา	34	85	6	15	-	-	-	-	-	-	4.85	มากที่สุด
2. ความชัดเจนของเนื้อหาวิชา	30	75	7	17.5	3	7.5	-	-	-	-	4.675	มากที่สุด
3. ความถูกต้องและความสมบูรณ์ของเนื้อหาวิชา	35	87.5	4	10	1	2.5	-	-	-	-	4.85	มากที่สุด
4. ความถูกต้องของภาษาที่ใช้	40	100	-	-	-	-	-	-	-	-	5	มากที่สุด
5. ความเหมาะสมของเนื้อหาในแต่ละหัวข้อ	36	90	2	5	2	5	-	-	-	-	4.85	มากที่สุด
6. ความสัมพันธ์สอดคล้องกับเนื้อหาในแต่ละหัวข้อ	35	87.5	2	5	3	7.5	-	-	-	-	4.8	มากที่สุด
7. ความชัดเจนของภาพ	39	97.5	1	2.5	-	-	-	-	-	-	4.975	มากที่สุด
8. ความเหมาะสมของตัวอักษรที่ใช้	32	80	4	10	4	10	-	-	-	-	4.7	มากที่สุด
9. ความเหมาะสมของพื้นหลังกับภาพและตัวอักษร	38	95	2	5	-	-	-	-	-	-	4.95	มากที่สุด
10. ความสามารถในการเชื่อมโยงเอกสาร (link)	31	77.5	9	22.5	-	-	-	-	-	-	4.775	มากที่สุด
11. ความเหมาะสมของอุปกรณ์สนับสนุนการเรียน เช่น เว็บไซต์ ฯลฯ	24	60	6	15	7	17.5	3	7.5	-	-	4.275	มาก

ข้อความ	ระดับการประเมิน										คะแนนเฉลี่ย	แปรผล
	5		4		3		2		1			
	ความดี	ร้อยละ	ความดี	ร้อยละ	ความดี	ร้อยละ	ความดี	ร้อยละ	ความดี	ร้อยละ		
12. ความครอบคลุมของข้อสอบกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	23	57.5	7	17.5	6	15	4	10	-		4.225	มาก
13. ความสอดคล้องสัมพันธ์ของข้อสอบกับเนื้อหา	34	85	6	15	-		-		-		4.85	มากที่สุด
14. ความชัดเจนของคำสั่งและคำถาม	32	80	3	7.5	5	12.5	-		-		4.675	มากที่สุด
15. ความสามารถในการรายงานผลในทันทีทันใด	37	92.5	2	5	1	2.5	-		-		4.9	มากที่สุด

มีเกณฑ์การแปรผลระดับค่าเฉลี่ยดังนี้

- 1.00 – 1.49 = ความพึงพอใจของนักเรียน อยู่ในระดับ น้อยที่สุด
- 1.50 – 2.49 = ความพึงพอใจของนักเรียน อยู่ในระดับ น้อย
- 2.50 – 3.49 = ความพึงพอใจของนักเรียน อยู่ในระดับ ปานกลาง
- 3.50 – 4.49 = ความพึงพอใจของนักเรียน อยู่ในระดับ มาก
- 4.50 – 5.00 = ความพึงพอใจของนักเรียน อยู่ในระดับ มากที่สุด

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาคะแนนผลสัมฤทธิ์ วิชาภาษาไทย เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนหอวัง ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2559 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงทดลอง มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาคะแนนผลสัมฤทธิ์ เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 โรงเรียนหอวัง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ในวิชาภาษาไทย ท33102 และเพื่อเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

มีวิธีการดำเนินงานวิจัย คือ ศึกษาแนวคิด ความหมาย ความสำคัญ และหลักการออกแบบบทเรียน คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับไตรภูมิพระร่วง ทฤษฎีทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในการจัดการเรียนการสอน จากนั้นจัดทำเครื่องมือ ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ วิชาภาษาไทย เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง และแบบประเมินการใช้สื่อบทเรียน คอมพิวเตอร์ช่วยสอน จากนั้นนำผลมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติวิเคราะห์ (Statistic Analy: ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Stand Deviation) ทดสอบสมมติฐานในการวิจัย โดยการทดสอบค่า t แบบกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกัน (t-test for independent sample) ด้วยโปรแกรม SPSS

สรุปผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์การวิจัยได้แก่

1. เพื่อศึกษาผลการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ท 33102 สารวรรณคดี เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายหลังการใช้สื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ไตรภูมิพระร่วงประกอบการเรียนการสอน เปรียบเทียบกับนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้วิธีการเรียนการสอน แบบปกติ

2. เพื่อศึกษาระดับการประเมินสื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง โดยนักเรียน ที่ได้ใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ท 33102
สาระวรรณคดี เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายหลังการใช้สื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์
ช่วยสอนเรื่อง ไตรภูมิพระร่วงประกอบการเรียนการสอน เปรียบเทียบกับนักเรียนกลุ่มทดลอง
ที่ใช้วิธีการเรียนการสอนแบบปกติ

หลังการจัดการเรียนการสอน วิชาภาษาไทย เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง พบว่า

นักเรียนกลุ่มทดลอง มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง เฉลี่ย 13.8 คะแนน
และนักเรียนกลุ่มควบคุม มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง เฉลี่ย 12 คะแนน เมื่อนำข้อมูลวิเคราะห์
โดยใช้โปรแกรม SPSS ด้วยค่าสถิติ T-test แบบกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกัน (independents T-test)
สรุปได้ว่า นักเรียนที่ได้ใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ศึกษาเพิ่มเติมประกอบ
การจัดการเรียนการสอนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ วิชาภาษาไทย เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง สูงกว่านักเรียนที่ใช้การเรียน
การสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ระดับการประเมินสื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง โดยนักเรียน
ที่ได้ใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

จากการประเมินผลการใช้สื่อโดยใช้แบบประเมินการใช้สื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน โดยใช้แบบ
วัดเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ช่วง ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุดตาม
วิธีการสร้างของลิเคอร์ต (Likert) โดยสร้างข้อคำถามให้สามารถประเมินผลสื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
จากการใช้สื่อได้ ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 15 ข้อ

ประเมินโดยนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้ใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน จำนวน 40 คน

มีเกณฑ์การแปลผลระดับค่าเฉลี่ยดังนี้

- 1.00 – 1.49 = ความพึงพอใจของนักเรียน อยู่ในระดับ น้อยที่สุด
- 1.50 – 2.49 = ความพึงพอใจของนักเรียน อยู่ในระดับ น้อย
- 2.50 – 3.49 = ความพึงพอใจของนักเรียน อยู่ในระดับ ปานกลาง
- 3.50 – 4.49 = ความพึงพอใจของนักเรียน อยู่ในระดับ มาก
- 4.50 – 5.00 = ความพึงพอใจของนักเรียน อยู่ในระดับ มากที่สุด

พบว่า 3 อันดับแรกที่นักเรียนมีความพึงพอใจในสื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนอยู่ในระดับมากที่สุด จาก 15 ข้อ ได้แก่

อันดับที่ 1 ข้อ 4 ความถูกต้องของภาษาที่ใช้

คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5 คะแนน

แปรผลได้ว่ามีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

อันดับที่ 2 ข้อ 7 ความชัดเจนของภาพ

คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.975 คะแนน

แปรผลได้ว่ามีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

อันดับที่ 3 ข้อ 9 ความเหมาะสมของพื้นหลังกับภาพและตัวอักษร

คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.9 คะแนน

แปรผลได้ว่ามีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

พบว่า 3 อันดับสุดท้ายที่นักเรียนมีความพึงพอใจในสื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนอยู่ในระดับน้อยที่สุด จาก 15 ข้อ ได้แก่

อันดับที่ 1 ข้อ 12 ความครอบคลุมของข้อสอบกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.225 คะแนน

แปรผลได้ว่ามีความพึงพอใจในระดับมาก

อันดับที่ 2 ข้อ 11 ความเหมาะสมของอุปกรณ์สนับสนุนการเรียน เช่น เว็บบไซต์ ฯลฯ

คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.275 คะแนน

แปรผลได้ว่ามีความพึงพอใจในระดับมาก

อันดับที่ 3 ข้อ 2 ความชัดเจนของเนื้อหาวิชา

คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.675 คะแนน

แปรผลได้ว่ามีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

จากผลการวิเคราะห์แบบประเมินสรุปได้ว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง อยู่ในระดับเกณฑ์ความพึงพอใจมากที่สุดในด้านของภาพและองค์ประกอบในการออกแบบในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน แต่นักเรียนมีความพึงพอใจในด้านของความครอบคลุมของข้อสอบกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังน้อยที่สุดจากข้อคำถามทั้งหมด และต้องการให้เพิ่มความเหมาะสมและการสนับสนุนรองรับอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้มากขึ้น รวมทั้งเพิ่มรายละเอียดในส่วนเนื้อหาของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนให้มากขึ้นเพื่อให้ครอบคลุมรายละเอียดทั้งหมดมากกว่าเดิม

การอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยหัวข้อ “ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนออนไลน์ เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง วิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนหอวัง” มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อาษาภาษาไทย ท 33102 สารวรรณคดีของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยเปรียบเทียบระดับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ระหว่างการสอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ประกอบการเรียนการสอนและวิธีการสอนแบบปกติ

จากผลการวิจัย พบว่า ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย เรื่องไตรภูมิพระร่วง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้ใช้เว็บไซต์บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง มีระดับสูงกว่านักเรียนที่ใช้วิธีการเรียนการสอนแบบปกติ สามารถอภิปรายได้ดังต่อไปนี้

ก่อนการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิชาภาษาไทย เรื่องไตรภูมิพระร่วง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/6 สายการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ไม่ค่อยให้ความสนใจในการเรียนวรรณคดี เนื่องจากมีเนื้อหาที่ไม่น่าสนใจ เข้าใจได้ยาก เนื่องจากใช้ภาษาโบราณและไม่มีการแสดงที่เห็นเป็นรูปธรรม ทำให้นักเรียนบางส่วนมีทัศนคติที่ไม่ดี และไม่สนใจเรียน

แต่หลังการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องไตรภูมิพระร่วง เมื่อสังเกตผลจากคะแนนผลสัมฤทธิ์ เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ที่วัดจากแบบทดสอบหลังเรียน เมื่อนักเรียนได้ใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องไตรภูมิพระร่วงประกอบการเรียนรู้ พบว่านักเรียนรู้สึก สนุกกับการเรียนสนใจในเนื้อหาบทเรียนมากขึ้น เข้าใจเนื้อหาบทเรียนมากขึ้นจากการทบทวนผ่านบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง และคะแนนผลสัมฤทธิ์ เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้ใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ใช้วิธีการเรียนการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

สำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

สำหรับการนำผลวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรื่องไตรภูมิพระร่วง ผู้วิจัยได้ใส่รายละเอียดในส่วนของเว็บไซต์เพื่อศึกษาผ่านบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาภาษาไทย เรื่องไตรภูมิพระร่วงตามรายละเอียดในภาคผนวก สำหรับผู้ที่สนใจสามารถเข้าไปศึกษาได้โดยพิมพ์หมายเลขให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนเรื่องไตรภูมิพระร่วงเข้ามาศึกษาเพิ่มเติมผ่านการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ต แต่ข้อจำกัดของการใช้งานคือต้องเข้าถึงผ่านคอมพิวเตอร์เท่านั้น เนื่องจากบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์จะไม่รองรับการเปิดใช้งานในโทรศัพท์เท่าที่ควร

สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยพบว่า นักเรียนบางส่วนจะไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการเข้าไปศึกษาเนื้อหาเพิ่มเติมจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ดังนั้นสำหรับการวิจัยในครั้งถัดไปอาจเพิ่มแบบฝึกหรือแบบทดสอบที่ต้องใช้การตอบคำถามหรือการอภิปรายผ่านเว็บไซต์หรือเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วมมากขึ้นและสามารถตรวจสอบได้อย่างชัดเจนว่านักเรียนได้เข้ามาศึกษาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

รายการอ้างอิง

- กิดานันท์ มะลิทอง. 2548. *เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการศึกษา*. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- กิดานันท์ มะลิทอง. 2535. *เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2552. *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมการเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ใจทิพย์ณ สงขลา. 2547. การออกแบบการเรียนการสอนบนเว็บในระบบการเรียนอิเล็กทรอนิกส์ กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. 2558. *80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตปอเรชั่น.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. 2546. *การออกแบบและพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์และบทเรียนเครือข่าย*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทิตนา แคมมณี. 2555. *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 16. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรเทพ เมืองแมน. 2544. *บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนด้วยโปรแกรม Authorware 5*. ปัตตานี ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- พระมหาธรรมราชาที่ 1 ลีไทย. 2555. *หนังสือชุดภาษาไทย เรื่อง ไตรภูมิภพหรือไตรภูมิพระร่วง (ฉบับตรวจสอบและชำระใหม่)*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: องค์การค้าของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา.
- พิมณิชา พรหมมานต. 2553. *การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ตอน มนุสสภูมิ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2532. *สู่การศึกษายุคใหม่. วารสารครุศาสตร์*. 17(3-4): 2-6. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.
- สุจรีต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์ทรัพย์. 2523. *วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

- สุดใจ เหง้าศรีไพร. 2549. *สื่อการเรียนการสอน หลักการและทฤษฎีพื้นฐานสู่การปฏิบัติ*. คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร
- สุมานิน รุ่งเรืองธรรม. 2526. *กลวิธีสอน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. 2554. *จิตวิทยาการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย นามบุรี. 2542. การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำเร็จรูปวิชาความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- อุทัยวรรณ ปิ่นประชาสรร. 2557. *กลวิธีการสอนภาษาไทยให้สนุก*. กรุงเทพฯ: อิงออนเปเปอร์.

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- เว็บไซต์บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง และคู่มือการใช้สื่อ
- แบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง
- แบบประเมินสื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องไตรภูมิพระร่วง
- แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง

คู่มือการใช้สื่อ สำหรับครู
“หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง”
วิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

1. ครูศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย (ท 33102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรื่องไตรภูมิพระร่วง)
2. ครูศึกษาคู่มือการใช้สื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง วิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สำหรับครู
3. ครูให้นำสื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ไตรภูมิพระร่วงมาใช้ประกอบการสอนเรื่องไตรภูมิพระร่วง ในชั้นการขยายความรู้
4. ครูอธิบายวิธีการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องไตรภูมิพระร่วง มอบหมายให้นักเรียนศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเองผ่านเว็บไซต์ chudkaruk.wixsite.com/thailanguage

1) เข้าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์หน้าแรก คลิกค่างที่มุมล่างขวาของหนังสือเพื่อเปิดไปหน้าถัดไป

2) ในหน้าสารบัญ ถ้าต้องการไปหัวข้ออื่น ๆ ให้คลิกที่ตัวเลขเพื่อเปิดหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไปหน้านั้น

3) ในหน้าความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับไตรภูมิพระร่วง ให้คลิกที่ปุ่มผู้แต่ง ที่มา หรือจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษารายละเอียด

4) กิจกรรมคำถามชวนคิด ให้นักเรียนคลิกที่ข้อความที่ไม่ใช่ชื่อภพในไตรภูมิ จากนั้นกดปุ่มเฉลย คำตอบเพื่อดูเฉลย

5) ให้นักเรียนศึกษาแผนที่จักรวาลโดยชี้เมาส์ที่แผนที่ และคลิกที่พื้นที่ที่ต้องการศึกษาในภาพ เพื่ออ่านรายละเอียด

6) ถ้าต้องการศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมในหน้าเว็บไซต์กดปุ่ม ศึกษาเพิ่มเติม

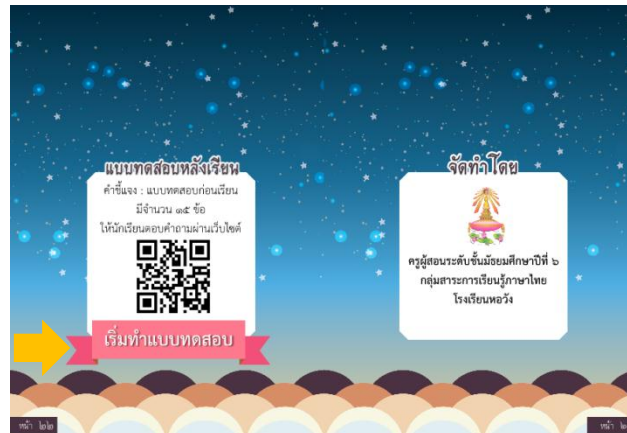
7) ในหน้าเนื้อหาหมูสสุภูมิ ให้กดปุ่ม เริ่มแสดงลำดับ เพื่อดูภาพเคลื่อนไหว และนำมาเสิร์ชที่ข้อความ เพื่อศึกษารายละเอียด

8) ในหน้าเนื้อหาหมูสสุภูมิ ให้กดปุ่ม ให้นำเมาส์ชี้ที่ข้อความเพื่อศึกษารายละเอียด และกดปุ่ม ศึกษาเพิ่มเติมเพื่อศึกษาบนเว็บไซต์

9) ในหน้าแบบทดสอบหลังเรียน คลิกที่ปุ่มเริ่มทำแบบทดสอบเพื่อทำแบบทดสอบออนไลน์

5. ครูวัดคะแนนแบบทดสอบ เรื่องไตรภูมิพระร่วง ผ่านการเปรียบเทียบคะแนนการทำแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
6. ครูให้นักเรียนทำแบบประเมินความเหมาะสมของการใช้สื่อประกอบการสอน หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง โดยผลจากแบบประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน)

แบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ตอนมนุสสภูมิ

คำชี้แจง : แบบทดสอบนี้เป็นส่วนหนึ่งในสื่อประกอบการเรียนรู้เรื่องไตรภูมิพระร่วง วิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 คำถามมีจำนวนทั้งหมด 15 ข้อ เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ไตรภูมิพระร่วงเป็นพระราชนิพนธ์ของพระองค์ใด
  - ก. พญาลิไทย (เฉลย)
  - ข. พระบรมไตรโลกนาถ
  - ค. พ่อขุนรามคำแหงมหาราช
  - ง. พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
2. ไตรภูมิพระร่วงเดิมเรียกว่าอะไร
  - ก. เตภูมิกถา
  - ข. ไตรภูมิกถา
  - ค. ไตรภพกถา
  - ง. ถูกทั้งข้อ ก และ ข (เฉลย)
3. ข้อใดรวมเรียกว่าไตรภูมิ
  - ก. สวรรคภูมิ มนุสสภูมิ นรกภูมิ
  - ข. กามภูมิ รูปภูมิ อรูปภูมิ (เฉลย)
  - ค. โลกมนุษย์ สวรรค์ บาดาล
  - ง. สுகติภูมิ ทุกคติภูมิ ฉกามาพจรภพ
4. ข้อใดคือจุดมุ่งหมายของไตรภูมิพระร่วง
  - ก. ชี้นำให้มนุษย์เข้าใจนิจจิงของชีวิต
  - ข. ชีให้เห็นความสุขสบายในแต่ละภพภูมิ
  - ค. ชีให้เห็นผลของการทำบุญและบาป
  - ง. ชี้นำให้มนุษย์หาทางหลุดพ้นและบรรลุนิพพาน
5. ทวีปที่มนุษย์โลกเราอาศัยอยู่คือทวีปใดในไตรภูมิพระร่วงตามความเชื่อในคติเรื่องไตรภูมิพระร่วง
  - ก. ชมพูทวีป (เฉลย)
  - ข. อุตตรกัฐวีป
  - ค. บุรพวิทเทหทวีป
  - ง. อมรโคยานทวีป

6. เหตุใดมนุษย์ในอุตรกुरुทวีปจึงมีชีวิตยืนยาวกว่ามนุษย์ในแผ่นดินอื่น ๆ
- ก. เพราะได้พบพระเจ้า
  - ข. เพราะรักษาศีลอยู่เสมอ (เฉลย)
  - ค. เพราะเกิดในยุคพระศรีอาริย์
  - ง. เพราะได้เกิดเป็นพระอินทร์
7. ข้อใดเป็นทัศนคติของกวีเกี่ยวกับการเกิดของมนุษย์ในท้องมารดา
- ก. เป็นความสุขแบบหนึ่ง
  - ข. เป็นความยินดีอย่างหนึ่ง
  - ค. เป็นความทุกข์แบบหนึ่ง (เฉลย)
  - ง. เป็นความดีประการหนึ่ง
8. ผู้เขียนเปรียบสายสะดือของเด็กเหมือนกับอะไร
- ก. ลูกงู
  - ข. ก้านบัว (เฉลย)
  - ค. ใบตอง
  - ง. ไข่ไก่
9. "ดุจดั่งฝูงนรกอันยมบาลกุมตื่นและหย่อนหัวลงในขุมนรก" ข้อความนี้กล่าวถึงตอนใด
- ก. ทำนึ่งของเด็กในท้องแม่
  - ข. ขณะเด็กกำลังจะคลอดออกจากท้องแม่ (เฉลย)
  - ค. รูปของการก่อกำเนิดเด็กในช่วงสัปดาห์ที่ 2
  - ง. ขณะเด็กอยู่ในท้องของแม่ที่กำลังเคลื่อนไหว
10. ข้อใดเรียงลำดับก่อน-หลังเกี่ยวกับการเกิดของมนุษย์ได้ถูกต้อง
- ก. กลละ ฆนะ เปลี อันพุทะ
  - ข. อันพุทะ เปลี ฆนะ กลละ
  - ค. กลละ อัมพุทะ เปลี ฆนะ (เฉลย)
  - ง. อัมพุทะ ฆนะ กลละ เปลี
11. "เบญจสาขาทูด" ในที่นี้หมายถึงปุมที่จะเกิดเป็นอวัยวะใด
- ก. ขน หัว ผม
  - ข. หัว นิ้วมือ สะดือ
  - ค. ขน นิ้วมือ เล็บมือ
  - ง. หัว แขน ขา (เฉลย)

12. "เป็นดั่งน้ำล้างเนื้อ" หมายถึงขั้นตอนใดของการก่อกำเนิดมนุษย์
- ก. กลละ
  - ข. เปลี
  - ค. ฆนะ
  - ง. อัมพุทะ (เฉลย)
13. "...เมื่อกุมารอยู่ในท้องแม่นั้นลำบากหนักหนา พึงเกลียดพึงหน่ายพันประมาณนัก ก็ขึ้นและเหม็นกลิ่นติดแลเอือน..." คำว่า "เอือน" ในข้อความข้างต้นนี้ มีความหมายตามข้อใด *
- ก. พยาธิชนิดหนึ่ง (เฉลย)
  - ข. น้ำเหลือง
  - ค. เลือด
  - ง. สะอิดสะเอียน
14. "ที่ตายที่เร็วผู้งูตืดผู้งูแลเอือนทั้งหลายนั้นคนกันอยู่ในท้องแม่" ที่เร็ว หมายความว่าอะไร
- ก. นรก
  - ข. ป่าช้า (เฉลย)
  - ค. ฤดูกาล
  - ง. พยาธิ
15. "แลสองแก้วเขานั้นไซ้ร้างามเป็นนวลดั่งแก้มเออแป้งผัด หน้าเขานั้นเกลี้ยงปราศจากมลทินหาฝ้าหาไฝบ่มีได้ แลเห็นดวงหน้าเขาไซ้รู้ดุจตั้งพระจันทร์วันเพ็ญบูรณนั้น" ลักษณะดังกล่าวเป็นลักษณะของมนุษย์ในทวีปใด
- ก. ชมพูทวีป
  - ข. อุตรรุทวีป (เฉลย)
  - ค. บุรพวิเทหทวีป
  - ง. อมรโคยานทวีป

แบบประเมินความเหมาะสมของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง
คำชี้แจง : ให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามความคิดเห็นที่มีต่อความเหมาะสมของสื่อ

ข้อความ	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
1. ความสอดคล้องของจุดประสงค์กับเนื้อหาวิชา					
2. ความชัดเจนของเนื้อหาวิชา					
3. ความถูกต้องและความสมบูรณ์ของเนื้อหาวิชา					
4. ความถูกต้องของภาษาที่ใช้					
5. ความเหมาะสมของเนื้อหาในแต่ละหัวข้อ					
6. ความสัมพันธ์สอดคล้องกับเนื้อหาในแต่ละหัวข้อ					
7. ความชัดเจนของภาพ					
8. ความเหมาะสมของตัวอักษรที่ใช้					
9. ความเหมาะสมของพื้นหลังกับภาพและตัวอักษร					
10. ความสามารถในการเชื่อมโยงเอกสาร (link)					
11. ความเหมาะสมของอุปกรณ์สนับสนุนการเรียนรู้ เช่น เว็บไซต์ ฯลฯ					
12. ความครอบคลุมของข้อสอบกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง					
13. ความสอดคล้องสัมพันธ์ของข้อสอบกับเนื้อหา					
14. ความชัดเจนของคำสั่งและคำถาม					
15. ความสามารถในการรายงานผลในทันทีทันใด					

ระดับ 1 หมายถึง ควรปรับปรุง

ระดับ 2 หมายถึง พอใช้

ระดับ 3 หมายถึง ปานกลาง

ระดับ 4 หมายถึง ดี

ระดับ 5 หมายถึง ดีมาก

แผนการจัดการเรียนรู้ครั้งที่ ๑๗

โรงเรียนหอวัง ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๙

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รหัสวิชา ท ๓๓๑๐๒ รายวิชา ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ เวลา ๑ คาบ

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ที่ : วรรณกรรมนำข้อคิด พินิจคุณค่าหลากหลายวัฒนธรรม เรื่อง ที่มาไตรภูมิพระร่วง

ผู้สอน นางสาวเมธาวิ ทองคุ้ม

มาตรฐาน/ตัวชี้วัด

มาตรฐานที่ ๕.๑

เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

ม. ๕-๖/๑ วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น

ม. ๕-๖/๒ วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต

สาระสำคัญ

ไตรภูมิภคา หรือไตรภูมิพระร่วง เป็นวรรณกรรมชิ้นเอกสมัยกรุงสุโขทัยนับเป็นวรรณคดีเรื่องแรกของไทย เป็นพระราชนิพนธ์ในพระมหาธรรมราชาลิไทย เป็นวรรณคดีไทยที่มีอิทธิพลต่อสังคมไทย ตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย กรุงศรีอยุธยาจนถึงปัจจุบัน เพราะได้รวบรวมเอาคติความเชื่อทุกแห่งทุกมุมของทุกชนชั้นหลายเผ่าพันธุ์มาร้อยเรียงเป็นเรื่องราวให้ผู้อ่านผู้ฟังยำเกรงในการกระทำบาปทุจริต และเกิดความปิติยินดีในการทำบุญทำกุศล อาจหาญมุ่งมั่นในการกระทำคุณงามความดี

จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้

๑. นักเรียนสามารถอธิบายที่มาของไตรภูมิพระร่วงได้

ทักษะ/กระบวนการ

๑. นักเรียนสามารถวิเคราะห์จุดประสงค์ในการแต่งเรื่องไตรภูมิพระร่วงได้

๒. นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องไตรภูมิพระร่วงได้

คุณลักษณะ

๑. ใฝ่เรียนรู้

๒. มุ่งมั่นในการทำงาน

จุดเน้นสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ความสามารถและทักษะศตวรรษที่ ๒๑ (๓R ๘C ๒L)

ทักษะการเรียนรู้ ๓R

- ทักษะด้านการอ่าน (Reading)
- ทักษะด้านการเขียน (Writing)
- ทักษะด้านการคิดคำนวณ (Rithmetics)

ทักษะการเรียนรู้ ๘C

- ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking & Problem Solving)
- ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม (Creativity & Innovation)
- ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork & Leadership)
- ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural understanding)
- ทักษะด้านการสื่อสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ (Communication, Information & Media Literacy)
- ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing & Media Literacy)
- ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career & Learning Self-reliance)
- ทักษะการเปลี่ยนแปลง (Change)
- ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skills)

ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ

- ความยืดหยุ่น และการปรับตัว
- การริเริ่มสร้างสรรค์ และเป็นตัวของตัวเอง
- ทักษะสังคม และสังคมข้ามวัฒนธรรม
- การเป็นผู้สร้าง หรือผู้ผลิต และความรับผิดชอบที่เชื่อถือได้
- ภาวะผู้นำ และความรับผิดชอบ

คุณลักษณะสำหรับศตวรรษที่ ๒๑

- คุณลักษณะด้านการทำงาน (การปรับตัว ความเป็นผู้นำ)
- คุณลักษณะด้านการเรียนรู้ (การชี้นำตนเอง การตรวจสอบการเรียนรู้ของตนเอง)
- คุณลักษณะด้านศีลธรรม (ความเคารพผู้อื่น ความซื่อสัตย์ ความสำนึกพลเมือง)

สาระการเรียนรู้

ผู้แต่งและประวัติผู้แต่ง พระยาสิทธิไทย หรือพระมหากษัตริย์องค์ที่ ๑ เป็นราชโอรสของพระยาเลอไทย
เสด็จขึ้นครองราชย์เป็นพระมหากษัตริย์องค์ที่ ๖ แห่งกรุงสุโขทัย

ลักษณะคำประพันธ์ ร้อยแก้ว

ไตรภูมิภคา หรือไตรภูมิพระร่วง เป็นวรรณกรรมชิ้นเอกสมัยกรุงสุโขทัยนับเป็นวรรณคดีเรื่องแรกของไทย เป็นพระราชนิพนธ์ใน สมเด็จพระศรีสุริเยศรามาธิบดีราชธรรมราชาธิราช หรือพระมหาธรรมราชาลิไทย เป็นวรรณคดีไทยที่มีอิทธิพลต่อสังคมไทย ตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย กรุงศรีอยุธยาจนถึงปัจจุบัน เพราะได้รวบรวมเอาคติความเชื่อทุกแง่มุมของทุกชนชั้นหลายเผ่าพันธุ์มาร้อยเรียงเป็นเรื่องราวให้ผู้อ่านผู้ฟังยำเกรงในการกระทำบาปทุจริต และเกิดความปิติยินดีในการทำบุญทำกุศล อาจหาญมุ่งมั่นในการกระทำคุณงามความดี

พระมหาธรรมราชาลิไทย มีพระปรีชารอบรู้แตกฉานในพระไตรปิฎก อรรถกถาฎีกาอนุฎีกา และปกรณ์พิเศษต่าง ๆ พระองค์ยังเชี่ยวชาญในวิชาโหราศาสตร์ ดาราศาสตร์ และไสยศาสตร์ จนถึงขั้นทรงบัญญัติคัมภีร์ศาสตร์าคมเป็นปฐมธรรมเนียมสืบต่อมา จนถึงปัจจุบัน

ในปี พ.ศ.๑๘๘๘ พระยาสิทธิไทย อุปราชผู้ครองนครศรีสัชชนาลัย ได้ทรงนิพนธ์ไตรภูมิภคาขึ้น มีสาระสำคัญ คือ ทรงพรรณนาถึงเรื่องการเกิด การตาย ของสัตว์ทั้งหลายว่า การเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในภูมิทั้งสามคือ กามภูมิ รูปภูมิ และอรุภูมิ ด้วยอำนาจของบุญและบาปที่ตนได้กระทำแล้ว

กามภูมิ เป็นที่ตั้งแห่งความใคร่ แบ่งออกเป็นสองประเภท คือ **อบายภูมิ และสุคติภูมิ**

อบายภูมิ ยังแบ่งออกเป็นสี่ภูมิได้แก่ นรกภูมิ เต็รจฉานภูมิ เปรตภูมิ และอสุรกายภูมิ

สำหรับผู้ที่ทำบาป แต่ไม่หนักพอที่จะตกนรก ก็ไปเกิดในที่อันหาความเจริญมิได้ อื่น ๆ เช่น เกิดเป็นเปรต อสุรกาย สัตว์เดรัจฉาน พวกที่พ้นโทษจากนรกแล้วยังมีเศษบาปติดอยู่ก็ไปเกิดเป็นเดรัจฉานบ้าง เป็นเปรตบ้าง เป็นอสุรกายบ้าง เป็นมนุษย์ที่ทุกข์พลภาพพิกลพิการ ตามความหนักเบาของบาปที่ตนได้ทำไว้

สุคติภูมิ เป็นส่วนของกามาพจรภูมิ หรือ กามสุคติภูมิ แบ่งออกเป็นเจ็ดชั้น คือ มนุษย์ภูมิ และสวรรค์ ๖ ชั้น ได้แก่ สวรรค์ชั้นจตุรหาราชิกาภูมิ สวรรค์ชั้นดาวดึงสาภูมิ สวรรค์ชั้นยามาภูมิ สวรรค์ชั้นดุสิตาภูมิ สวรรค์ชั้นนิมมานรติภูมิ และสวรรค์ชั้นปรนิมมิตวสวัตติภูมิ

กามาพจรภูมิทั้งเจ็ดชั้น เป็นที่ตั้งอันเต็มไปด้วยกาม เป็นที่ท่องเที่ยวของสัตว์ที่ลุ่มหลงอยู่ใน รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ อันเป็นอารมณ์อันพึงปรารถนา เมื่อรวมกับอบายภูมิอีกสี่ชั้นเรียกว่า **กามภูมิสิบเอ็ดชั้น**

รูปภูมิ หรือรูปาวจรภูมิ ได้แก่ รูปพรหมสิบหกชั้น เริ่มตั้งแต่พรหมปริสัชชาภูมิ ที่อยู่สูงกว่า สวรรค์ชั้นนรก คือ ปรนิมมิตวสวัตติ มากจนนับระยะทางไม่ได้ ระยะทางดังกล่าวอุปมาไว้ว่า สมมติมีหินก้อนใหญ่เท่าโลหะปราสาทในลังกาทวีป หินก้อนนี้ทิ้งลงมาจากชั้นพรหมปริสัชชาภูมิ หินก้อนนั้นใช้เวลาถึงสี่เดือน จึงจะตกลงถึงพื้น

รูปพรหมที่สูงขึ้นไปจากอสัญญพรหมอีกห้าชั้นเรียกว่า **ชั้นสุทธาวาส** หมายถึงที่อยู่ของผู้บริสุทธิ ผู้ที่จะไปเกิดในพรหมชั้นสุทธาวาสคือ ผู้ที่สำเร็จเป็นพระอริยบุคคลชั้นพระอนาคามี คือเป็นผู้ที่ไม่กลับมาสู่โลกนี้ต่อไป ทุกท่านจะสำเร็จเป็นพระอรหันต์แล้วนิพพานในชั้นสุทธาวาสนี้

อรุณภูมิ หรืออรุณาพาจรภูมิ มีสี่ชั้น เป็นพรหมที่ไม่มีรูปร่าง ผู้ที่เกิดในภูมินี้คือผู้ที่บำเพ็ญเพียรจนได้บรรลุมานโลภีย์ชั้นสูงสุด

ข้อคิด คติคำสอน และความจรรโลงใจ

มนุษย์เราควรทำความดีด้วยวิธีต่าง ๆ อาทิเช่น การกตัญญูต่อมารดาผู้ให้กำเนิด การยึดมั่นในศีลธรรม รู้จักพึงพอใจในสิ่งที่ตนเองมี ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่โลภ ไม่มีกิเลสตัณหา ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ฯลฯ ซึ่งหากทำได้ตัวเราและสังคมก็ย่อมมีแต่ความสงบสุข

จุดมุ่งหมาย

- ชี้ให้เห็นคุณและโทษของโลกทั้งสาม ที่มีแต่การแปรเปลี่ยน ไม่แน่นอน มีแต่อนิจจังลักษณะ
- ชี้ให้มนุษย์หาทางหลุดพ้นไปจากโลกทั้งสามเพื่อไปอยู่ในโลกุตระภูมิ หรือนิพพาน
- เน้นเรื่องกฎแห่งกรรม โดยเริ่มเนื้อหาจากนรกภูมิ

ผลจากการฟัง

- ทำให้บรรลุนิพพาน
- ได้เกิดเป็นเทพยดาในสวรรค์อันเป็นโลกทิพย์
- มีโอกาสเกิดมาพบพระศรีอาริย์ผู้จะมาเป็นพระพุทธเจ้าในอนาคต

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั้นนำ (๕ นาที)

นักเรียนชมวีดิทัศน์ที่มาของไตรภูมิพระร่วงจากเว็บไซต์ Youtube (<https://goo.gl/gHcHdK>) จากนั้นให้นักเรียนตอบคำถามสรุปประเด็นความรู้ที่ได้รับและครูเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียน

ขั้นสอน (๔๐ นาที)

๑. ร่วมกันวิเคราะห์ว่าความเชื่อเกี่ยวกับนรก สวรรค์ที่เคยได้ยินมาคืออะไรบ้าง คิดว่าเพราะเหตุใดทำไมถึงมีความเชื่อนี้เกิดขึ้นมา จากนั้นครูให้นักเรียนศึกษาที่มาและจุดประสงค์ในการแต่งเรื่องไตรภูมิพระร่วง อธิบายลักษณะจักรวาลตามคติไตรภูมิโดยย่อเปรียบเทียบกับลักษณะของจักรวาลตามหลักวิทยาศาสตร์

๒. ตั้งประเด็นคำถามว่าความนักเรียนเคยพบความเชื่อจากเรื่องจักรวาลของไตรภูมิในศิลปะหรือจิตรกรรม สถาปัตยกรรมของไทยอย่างไร ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็น

๓. นักเรียนศึกษาเกี่ยวกับภูมิทั้ง ๓ ตามความเชื่อเรื่องไตรภูมิพระร่วง จากนั้นร่วมกันสรุปประเด็นความรู้ลงในสมุด

๔. มอบหมายให้นักเรียนศึกษาเรื่องไตรภูมิพระร่วงเพิ่มเติมจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ผู้สอนจัดทำขึ้นบนเว็บไซต์ <http://chudkaruk.wixsite.com/thailanguage>

ขั้นสรุป (๕ นาที)

นักเรียนร่วมกันที่มา จุดประสงค์ในการแต่งเรื่องไตรภูมิพระร่วง และภูมิทั้ง ๓ ในไตรภูมิพระร่วง

สื่ออุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้

๑. แบบเรียนวรรณคดีวิจักษ์ เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง
๒. เอกสารประกอบการเรียน วิชาภาษาไทย
๓. สื่อประกอบการนำเสนอ PowerPoint เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง
๔. เว็บไซต์บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง
<http://chudkaruk.wixsite.com/thailanguage>

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

๑. วิธีวัดและเครื่องมือวัด

เป้าหมายการเรียนรู้	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด
สาระสำคัญ ไตรภูมิภค หรือไตรภูมิพระร่วง เป็นวรรณกรรมชิ้นเอกสมัยกรุงสุโขทัยนับเป็นวรรณคดีเรื่องแรกของไทย เป็นพระราชนิพนธ์ในพระมหาธรรมราชาลิไทย เป็นวรรณคดีไทยที่มีอิทธิพลต่อสังคมไทยตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย เพราะได้รวบรวมเอาคติความเชื่อทุกแง่มุมของทุกชนชั้นหลายเผ่าพันธุ์มาร้อยเรียงเป็นเรื่องราวให้ผู้อ่านผู้ฟังยำเกรงในการกระทำบาปทุจริตและเกิดความปิติยินดีในการทำบุญทำกุศล อาจหาญมุ่งมั่นในการกระทำคุณงามความดี	๑. ประเมินจากการตอบคำถามในชั้นเรียน	๑. คำถาม
ตัวชี้วัด ท ๕.๑ ม. ๔-๖/๑ วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น	๑. ประเมินจากการตอบคำถามในชั้นเรียน	๑. คำถาม

เป้าหมายการเรียนรู้	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด
ท ๕.๑ ม. ๔-๖/๒ วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต		
คุณลักษณะ ๑.ใฝ่เรียนรู้ ๒.มุ่งมั่นในการทำงาน	๑. การสังเกต	๑. แบบประเมินพฤติกรรมในชั้นเรียน

๒) เกณฑ์การวัด

๒.๑ แบบประเมินการตอบคำถามในชั้นเรียน

แบบประเมินการตอบคำถามในชั้นเรียน

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (๔)	ดี (๓)	พอใช้ (๒)	ปรับปรุง (๑)
ความถูกต้องของคำตอบ	นักเรียนมากกว่าร้อยละ ๘๐ ของห้องสามารถตอบคำถามได้	นักเรียนร้อยละ ๗๐-๗๙ ของห้องสามารถตอบคำถามได้	นักเรียนร้อยละ ๖๐-๖๙ ของห้องสามารถตอบคำถามได้	นักเรียนต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ ของห้องสามารถตอบคำถามได้

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	๔	๓	๒	๑
ระดับคุณภาพ	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง

๒.๒ แบบประเมินพฤติกรรมในชั้นเรียน(วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์)

ระดับคะแนน	มากที่สุด	= ๕ คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถปฏิบัติได้มากกว่า ร้อยละ ๘๑
	มาก	= ๔ คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ ร้อยละ ๗๑-๘๐
	ปานกลาง	= ๓ คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ ร้อยละ ๖๑- ๗๙
	น้อย	= ๒ คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ ร้อยละ ๕๑ -๖๐
	น้อยที่สุด	= ๑ คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถปฏิบัติได้น้อยกว่า ร้อยละ ๕๐

ข้อที่	หัวข้อการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน					รวม
		๕	๔	๓	๒	๑	
๑	มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้						
๒	มีความตั้งใจในการเรียน						
๓	ให้ความร่วมมือในการตอบคำถาม						
๔	มีความรับผิดชอบ						
๕	ความตรงต่อเวลา						
รวม							

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	๒๐-๒๕	๑๘-๒๔	๑๓-๒๗	๐-๑๒
ระดับคุณภาพ	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง

๓) เกณฑ์การผ่านการประเมิน

๓.๑) เกณฑ์การผ่านรายกลุ่ม

๓.๑.๑) การตอบคำถามในชั้นเรียน นักเรียนได้คะแนนคุณภาพตั้งแต่ระดับดีขึ้นไปถือว่าผ่าน

๓.๑.๒) พฤติกรรมการเรียนนักเรียนในห้องโดยรวมได้คะแนนระดับดีขึ้นไปถือว่าผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ครั้งที่ ๑๘

โรงเรียนหอวัง ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๙

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รหัสวิชา ท ๓๓๑๐๒ รายวิชา ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ เวลา ๑ คาบ

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ที่ : วรรณกรรมนำข้อคิด พินิจคุณค่าหลากหลายวัฒนธรรม เรื่อง คติในไตรภูมิพระร่วง
ผู้สอน นางสาวเมธาวิ ทองคุ้ม

มาตรฐาน/ตัวชี้วัด

มาตรฐานที่ ๕.๑

เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมา
ประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

ม. ๕-๖/๑ วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น

ม. ๕-๖/๒ วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิต
ของสังคมในอดีต

สาระสำคัญ

ไตรภูมิอภินิหาร หรือไตรภูมิพระร่วง เป็นวรรณกรรมชิ้นเอกสมัยกรุงสุโขทัยนับเป็นวรรณคดีเรื่องแรก
ของไทย เป็นพระราชนิพนธ์ในพระมหาธรรมราชาลิไทย เป็นวรรณคดีไทยที่มีอิทธิพลต่อสังคมไทย
ตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย กรุงศรีอยุธยาจนถึงปัจจุบัน เพราะได้รวบรวมเอาคติความเชื่อทุกแห่งทุกมุม
ของทุกชนชั้นหลายเผ่าพันธุ์มาร้อยเรียงเป็นเรื่องราวให้ผู้อ่านผู้ฟังยำเกรงในการกระทำบาปทุจริต
และเกิดความปิติยินดีในการทำบุญทำกุศล อาจหาญมุ่งมั่นในการกระทำคุณงามความดี

จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้

๑. นักเรียนสามารถอธิบายที่มาของไตรภูมิพระร่วงได้

ทักษะ/กระบวนการ

๑. นักเรียนสามารถวิเคราะห์จุดประสงค์ในการแต่งเรื่องไตรภูมิพระร่วงได้

๒. นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องไตรภูมิพระร่วงได้

คุณลักษณะ

๓. ใฝ่เรียนรู้

๔. มุ่งมั่นในการทำงาน

จุดเน้นสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ความสามารถและทักษะศตวรรษที่ ๒๑ (๓R ๘C ๒L)

ทักษะการเรียนรู้ ๓R

- ทักษะด้านการอ่าน (Reading)
- ทักษะด้านการเขียน (Writing)
- ทักษะด้านการคิดคำนวณ (Rithmetics)

ทักษะการเรียนรู้ ๘C

- ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking & Problem Solving)
- ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม (Creativity & Innovation)
- ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork & Leadership)
- ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural understanding)
- ทักษะด้านการสื่อสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ (Communication, Information & Media Literacy)
- ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing & Media Literacy)
- ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career & Learning Self-reliance)
- ทักษะการเปลี่ยนแปลง (Change)
- ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skills)

ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ

- ความยืดหยุ่น และการปรับตัว
- การริเริ่มสร้างสรรค์ และเป็นตัวของตัวเอง
- ทักษะสังคม และสังคมข้ามวัฒนธรรม
- การเป็นผู้สร้าง หรือผู้ผลิต และความรับผิดชอบที่เชื่อถือได้
- ภาวะผู้นำ และความรับผิดชอบ

คุณลักษณะสำหรับศตวรรษที่ ๒๑

- คุณลักษณะด้านการทำงาน (การปรับตัว ความเป็นผู้นำ)
- คุณลักษณะด้านการเรียนรู้ (การชี้นำตนเอง การตรวจสอบการเรียนรู้ของตนเอง)
- คุณลักษณะด้านศีลธรรม (ความเคารพผู้อื่น ความซื่อสัตย์ ความสำนึกพลเมือง)

สาระการเรียนรู้

จักรวาลในไตรภูมิ

ตามคติพราหมณ์นั้น เขาพระสุเมรุ เป็นภูเขาที่เป็นหลักของโลก (โดยมี “ปลาอานนท์” หนุนอยู่) ตั้งอยู่ในจุดศูนย์กลางของโลกหรือจักรวาลอันยิ่งใหญ่ เป็นที่อยู่ของสิ่งมีชีวิตวิญญูณในภพและภูมิต่างๆ ตามตำนานกล่าวว่า พระอิศวรทรงสร้างน้ำด้วยพระเสโท (เหงื่อ) สร้างแผ่นดินด้วยเมโท (โคล) ของพระองค์ (บางตำนานว่าทรงสำรอกพระมั่งสะในพระอุระออกมาบันดาลให้เป็นแผ่นดิน) พระอิศวรมีพระประสงค์จะประดิษฐานภูเขาใหญ่ให้เป็นหลักของโลก จึงทรงเอา พระจุฬามณี (ปิ่นปักผม) ปักลงที่ใจกลางของพื้นภพบันดาลให้เป็น เขาพระสุเมรุ แล้วเอา พระสังวาลมาสร้างเป็นทิวเขาสมรรอยเขาพระสุเมรุอีก ๗ ทิว เรียกว่า สัตบริภณทศิรี เพื่อให้เป็นที่อาศัยของทวยเทพทั้งหลาย

โครงสร้างของเขาพระสุเมรุ หรือโครงสร้างจักรวาลตามคติพราหมณ์

เขาพระสุเมรุ ตั้งอยู่เหนือพื้นน้ำ ๘๔,๐๐๐ โยชน์ ใต้เขาพระสุเมรุมีภูเขารองรับเป็นฐาน ๓ ลูก เรียกว่า ตรีภูฏ (สามเส้าหรือสามยอด) มีภูเขาล้อมรอบ ๗ ทิว เรียกว่า “สัตบริภณทศิรี” มีความสูงลดหลั่นกันลงไปทีละครั้ง เป็นที่สถิตของเทวดาจตุรหาราชิก และบริวาร แต่ละทิวเขาค้นด้วยแม่น้ำทั้งเจ็ด โดยทิวเขาทั้งเจ็ด ได้แก่ ทิวเขายุคนธร (ขอบเขาพระสุเมรุ เป็นที่ของพระอาทิตย์และพระจันทร์), กรวิก (นกกกรวิก), อสินธร (มหิตสรเทวบุตร), สุทศนะ (ว่านยาริเศษ), เนมินธร (ปทุมชาติขนาดใหญ่), วินันตค (มารดาพญาครุฑ) และอัศกัณ (ไม้กายาน) ถัดออกไปเป็น มหานทีสี่พันดร ล้อมรอบเขาพระสุเมรุ โดยมีเกาะหรือมหาทวีปอยู่ตรงทิศทั้งสี่ ของเขาพระสุเมรุ (ในมหาทวีปทั้ง ๔ ยังมีทวีปน้อยๆ เป็นบริวารอีก ๒๐๐๐ ทวีป) คือ

– อุตตรกुरुทวีป อยู่ทางทิศเหนือ มีมหาสมุทร ชื่อ ปิตสาคร มีน้ำสีเหลือง

– บุรพวิเทหทวีป อยู่ทางทิศตะวันออก มีมหาสมุทร ชื่อ ชีรสาคร เกษียรสมุทร น้ำสีขาว (มีตำนานกวนเกษียรสมุทร)

– ชมพูทวีป อยู่ทางทิศใต้ มีมหาสมุทร ชื่อ นิลสาคร มีน้ำสีเขียว

– อมรโคยานทวีป อยู่ทางทิศตะวันตก มีมหาสมุทร ชื่อ ผลึกสาคร มีน้ำใสสะอาดเหมือนแก้วผลึก

ถัดจาก มหานทีสี่พันดร จะมีภูเขาเหล็กกั้นทะเลนี้ไว้รอบ เรียกว่า “ขอบจักรวาล” พ้นไปนอกนั้นเป็นนอกขอบจักรวาล

ชมพูทวีป คือ โลกที่มนุษย์เราอาศัยอยู่ อยู่ตอนใต้เขาพระสุเมรุ รูปเหมือนเกวียน อายุขัยไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับกรรมที่ทำไว้

บุพพวิเทหทวีป ตั้งอยู่ทางตะวันออกของเขาพระสุเมรุ มีรูปเหมือนพระจันทร์ เต็มดวง คนหน้ากลมเหมือนดวงจันทร์

อมรโคยานทวีป ตั้งอยู่ทางตะวันตกของเขาพระสุเมรุ มีรูปเหมือนพระจันทร์ ครี้งซีก เป็นแผ่นดินกว้าง ๘๐๐ โยชน์ ประกอบด้วยเกาะ และแม่น้ำใหญ่น้อย มีไม้กระทุ่มประจำทวีปนี้ คนหน้าเหมือนตั้งเดือน แรม จมูกโด่ง คางแหลม

อุตรกृतทวีป ตั้งอยู่ทางเหนือเขาพระสุเมรุ มีพื้นที่เป็นรูปสี่เหลี่ยม เนื้อที่กว้าง ๘,๐๐๐ โยชน์ เป็นที่ราบ มีต้นไม้ขนานาชนิด คนรูปร่างงาม ในแผ่นดินอุตรกृतมีต้นกัลปพฤกษ์ต้นหนึ่ง ถ้าอยากได้อะไร ก็ไปนึกเอาที่ต้นกัลปพฤกษ์

เหนือเขาพระสุเมรุขึ้นไป มีโพชนต์ปราสาทตั้งอยู่กลางสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ มีนครแห่งเทพที่ชื่อนคร ไตรตรึงษ์ มีพระอินทร์เทวราชเป็นผู้ปกครองทำหน้าที่เป็นเทวราชผู้อภิบาลโลก และพิทักษ์คุณธรรมให้แก่ มนุษย์ ตรงกลางโพชนต์มหาปราสาท เป็นที่ประดิษฐานแท่นบัณฑุกัมพลอันเป็นทิพยอาสน์ ในยามที่โลกเกิดความเดือดร้อนวุ่นวาย ทิพยอาสน์นี้จะแข็งตั้งศิลาเพื่อบอกให้พระอินทร์ทราบและลงมาช่วยเหลือมนุษย์

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ (๕ นาที)

สุ่มตัวแทนนักเรียนตอบคำถามทบทวนความรู้เกี่ยวกับเรื่องไตรภูมิพระร่วงที่ได้ศึกษาในคาบก่อนหน้า จากนั้นครูเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียน

ขั้นสอน (๔๐ นาที)

๑. ให้นักเรียนศึกษาแผนที่จักรวาลตามคติในไตรภูมิพระร่วง ผ่านเว็บไซต์บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน จากนั้นเปิดวีดิทัศน์เกี่ยวกับเรื่องในดินแดนทั้ง ๔ ตามคติความเชื่อในไตรภูมิพระร่วง

๒. นักเรียนเข้ากลุ่ม กลุ่มละ ๖-๗ คน จากนั้นร่วมกันศึกษาเกี่ยวกับจักรวาลในความเชื่อเรื่องไตรภูมิพระร่วงเพิ่มเติมจากหนังสือเรียนวรรณคดีวิจักษ์และจากอินเทอร์เน็ต สรุปความรู้ที่ได้รับจากนั้น ตัวแทนนักเรียนนำเสนอข้อมูลสำคัญของแผนที่จักรวาลตามคติไตรภูมิ และลักษณะของทวีปทั้ง ๔ ทวีป พร้อมตอบคำถามต่อไปนี้ลงในสมุด ได้แก่

๑) จงบอกตำแหน่งของทวีปที่มนุษย์อาศัยอยู่ที่ ๔ ทวีปตามความเชื่อในไตรภูมิพระร่วง

๒) คนที่เกิดในชมพูทวีปมีความแตกต่างจากทวีปอื่นอย่างไร

๓) สิ่งใดในกรุงเทพมหานครที่มีความเชื่อในเรื่องเกี่ยวกับสวรรค์

๔) จงอธิบายความสุขของมนุษย์ที่อาศัยอยู่ในอุตรกृतทวีป

๓. ตัวแทนนักเรียนเฉลยคำถามแต่ละข้อ ครูอธิบายเพิ่มเติมในส่วนที่นักเรียนมีข้อสงสัย

๔. มอบหมายให้นักเรียนวาดภาพจักรวาลตามความเชื่อในไตรภูมิพระร่วงตามจินตนาการ และเขียนคำอธิบายตามความเข้าใจเกี่ยวกับจักรวาลในคติไตรภูมิพระร่วง ศึกษาเพิ่มเติมจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

ขั้นสรุป (๕ นาที)

นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้รับ เกี่ยวกับเรื่องไตรภูมิพระร่วง

สื่ออุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้

๕. แบบเรียนวรรณคดีวิจักษ์ เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง
๖. เอกสารประกอบการเรียน วิชาภาษาไทย
๗. สื่อประกอบการนำเสนอ PowerPoint เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง
๘. เว็บไซต์บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง
<http://chudkaruk.wixsite.com/thailanguage>

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

๒. วิธีวัดและเครื่องมือวัด

เป้าหมายการเรียนรู้	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด
สาระสำคัญ ไตรภูมิภูมิกถา หรือไตรภูมิพระร่วง เป็นวรรณกรรมชิ้นเอกสมัยกรุงสุโขทัยนับเป็นวรรณคดีเรื่องแรกของไทย เป็นพระราชานิพนธ์ในพระมหาธรรมราชาลิไทย เป็นวรรณคดีไทยที่มีอิทธิพลต่อสังคมไทย ตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย เพราะได้รวบรวมเอาคติความเชื่อทุกแง่มุมของทุกชนชั้นหลายเผ่าพันธุ์มาร้อยเรียงเป็นเรื่องราวให้ผู้อ่านผู้ฟังยำเกรงในการกระทำบาปทุจริตและเกิดความปิติยินดีในการทำบุญทำกุศล	๑. ประเมินจากการตอบคำถามในชั้นเรียน	๑. คำถาม

เป้าหมายการเรียนรู้	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด
ตัวชี้วัด ท ๕.๑ ม. ๔-๖/๑ วิเคราะห์และ วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม ตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น ท ๕.๑ ม. ๔-๖/๒ วิเคราะห์ ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยง กับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต	๑. ประเมินจากการ ตอบคำถามลงสมุด	๒. คำถาม
คุณลักษณะ ๑.ใฝ่เรียนรู้ ๒.มุ่งมั่นในการทำงาน	๑. การสังเกต	๑. แบบประเมินพฤติกรรม ในชั้นเรียน

๒) เกณฑ์การวัด

๒.๑ แบบประเมินการตอบคำถามในชั้นเรียน

แบบประเมินการตอบคำถามในชั้นเรียน

ประเด็นการ ประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (๔)	ดี (๓)	พอใช้ (๒)	ปรับปรุง (๑)
ความถูกต้อง ของคำตอบ	นักเรียนมากกว่า ร้อยละ ๘๐ ของห้องสามารถ ตอบคำถามได้	นักเรียนร้อยละ ๗๐-๗๙ ของห้อง สามารถ ตอบคำถามได้	นักเรียนร้อยละ ๖๐-๖๙ ของห้อง สามารถ ตอบคำถามได้	นักเรียนต่ำกว่า ร้อยละ ๕๐ ของห้อง สามารถ ตอบคำถามได้

๒.๑ การตอบคำถามลงสมุด

แบบประเมินการตอบคำถามลงสมุด เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง

ประเด็นการ ประเมิน	ระดับคุณภาพ				
	๕	๔	๓	๒	๑
ความถูกต้องของ การตอบคำถาม	ตอบคำถามได้ ถูกต้อง ๙-๑๐ ข้อ	ตอบคำถามได้ ถูกต้อง ๗-๘ ข้อ	ตอบคำถามได้ ถูกต้อง ๕-๖ ข้อ	ตอบคำถามได้ ถูกต้อง ๓-๔ ข้อ	ตอบคำถามได้ ถูกต้องน้อยกว่า ๓ ข้อ

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	๕	๔	๓	ต่ำกว่า ๒
ระดับคุณภาพ	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง

๒.๒ แบบประเมินพฤติกรรมในชั้นเรียน(วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์)

ระดับคะแนน	มากที่สุด	= ๕ คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถปฏิบัติได้มากกว่า ร้อยละ ๘๑
	มาก	= ๔ คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ ร้อยละ ๗๑-๘๐
	ปานกลาง	= ๓ คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ ร้อยละ ๖๑- ๗๐
	น้อย	= ๒ คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ ร้อยละ ๕๑ -๖๐
	น้อยที่สุด	= ๑ คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถปฏิบัติได้น้อยกว่า ร้อยละ ๕๐

ข้อที่	หัวข้อการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน					รวม
		๕	๔	๓	๒	๑	
๑	มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน						
๒	มีความตั้งใจในการเรียน						
๓	ให้ความร่วมมือในการตอบคำถาม						
๔	มีความรับผิดชอบ						
๕	ความตรงต่อเวลา						
รวม							

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	๒๐-๒๕	๑๘-๒๔	๑๓-๒๗	๐-๑๒
ระดับคุณภาพ	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง

๔) เกณฑ์การผ่านการประเมิน

๓.๑) เกณฑ์การผ่านรายกลุ่ม

- ๓.๑.๑) การตอบคำถามในชั้นเรียน นักเรียนได้คะแนนคุณภาพตั้งแต่ระดับดีขึ้นไปถือว่าผ่าน
- ๓.๑.๒) พฤติกรรมการเรียนนักเรียนในห้องโดยรวมได้คะแนนระดับดีขึ้นไปถือว่าผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ครั้งที่ ๑๙

โรงเรียนหอวัง ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๙

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รหัสวิชา ท ๓๓๑๐๒ รายวิชา ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ เวลา ๑ คาบ

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ : วรรณกรรมนำข้อคิด พินิจคุณค่าหลากวัฒนธรรม เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ตอนมนุสสุภูมิ

ผู้สอน นางสาวเมธาวิ ทองคุ้ม

มาตรฐาน/ตัวชี้วัด

มาตรฐานที่ ๕.๑

เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

ม. ๕-๖/๑ วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น

ม. ๕-๖/๒ วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต

สาระสำคัญ

ไตรภูมิภคา หรือไตรภูมิพระร่วง เป็นวรรณกรรมชิ้นเอกสมัยกรุงสุโขทัยนับเป็นวรรณคดีเรื่องแรกของไทย เป็นพระราชนิพนธ์ในพระมหาธรรมราชาลิไทย เป็นวรรณคดีไทยที่มีอิทธิพลต่อสังคมไทย ตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย กรุงศรีอยุธยาจนถึงปัจจุบัน เพราะได้รวบรวมเอาคติความเชื่อทุกแห่งทุกมุมของทุกชนชั้นหลายเผ่าพันธุ์มาร้อยเรียงเป็นเรื่องราวให้ผู้อ่านผู้ฟังยำเกรงในการกระทำบาปทุจริต และเกิดความปิติยินดีในการทำบุญทำกุศล อาจหาญมุ่งมั่นในการกระทำคุณงามความดี

จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้

๑. นักเรียนสามารถอธิบายการกำเนิดมนุษย์ตามความเชื่อในเรื่องไตรภูมิพระร่วงได้

ทักษะ/กระบวนการ

๑. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความเชื่อเกี่ยวกับการกำเนิดมนุษย์จากเรื่องไตรภูมิพระร่วงได้

๒. นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องไตรภูมิพระร่วงได้

คุณลักษณะ

๕. ใฝ่เรียนรู้

๖. มุ่งมั่นในการทำงาน

จุดเน้นสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ความสามารถและทักษะศตวรรษที่ ๒๑ (๓R ๘C ๒L)

ทักษะการเรียนรู้ ๓R

- ทักษะด้านการอ่าน (Reading)
- ทักษะด้านการเขียน (Writing)
- ทักษะด้านการคิดคำนวณ (Rithmetics)

ทักษะการเรียนรู้ ๘C

- ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking & Problem Solving)
- ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม (Creativity & Innovation)
- ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork & Leadership)
- ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural understanding)
- ทักษะด้านการสื่อสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ (Communication, Information & Media Literacy)
- ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing & Media Literacy)
- ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career & Learning Self-reliance)
- ทักษะการเปลี่ยนแปลง (Change)
- ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skills)

ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ

- ความยืดหยุ่น และการปรับตัว
- การริเริ่มสร้างสรรค์ และเป็นตัวของตัวเอง
- ทักษะสังคม และสังคมข้ามวัฒนธรรม
- การเป็นผู้สร้าง หรือผู้ผลิต และความรับผิดชอบที่เชื่อถือได้
- ภาวะผู้นำ และความรับผิดชอบ

คุณลักษณะสำหรับศตวรรษที่ ๒๑

- คุณลักษณะด้านการทำงาน (การปรับตัว ความเป็นผู้นำ)
- คุณลักษณะด้านการเรียนรู้ (การชี้นำตนเอง การตรวจสอบการเรียนรู้ของตนเอง)
- คุณลักษณะด้านศีลธรรม (ความเคารพผู้อื่น ความซื่อสัตย์ ความสำนึกพลเมือง)

สาระการเรียนรู้

แนวคิด

- การเกิดในท้องมารดาเป็นทุกข์แบบหนึ่ง ไม่ใช่เรื่องน่ายินดีเลย
- กวีมีความรู้เรื่องการกำเนิดมนุษย์ตามแบบวิทยาศาสตร์

การใช้ภาษา

- มีการใช้คำเป็นจังหวะน่าฟัง
- มีการใช้คำสัมผัสคล้องจอง
- มีการใช้โวหารภาพพจน์ โดยเฉพาะอุปมาโวหาร

การเกิดมนุษย์

เมื่อเริ่มเกิดการปฏิสนธิ เรียกว่า กลละ (ขนาด เศษ ๑ ส่วน ๒๕๖ ของเส้นผม)

๗ วันต่อมา เรียกว่า อัมพุทะ (น้ำล้างเนื้อ)

๑๔ วันเรียกว่า เปลี (ชิ้นเนื้อ)

๒๑ วันเรียกว่า ฆนะ (ก้อนเนื้อ, แ่งเนื้อ ขนาดเท่าไข่ไก่)

๒๘ วันต่อมา ทารกมีปมขึ้น ๕ ปุ่ม เรียกว่า เบญจสาขาหูด (มีหัว แขน ๒ ขา ๒) ครบ ๑ เดือน

3๕ วันต่อมา ทารกมีฝ่ามือ นิ้วมือ ลายนิ้วมือ

๔๒ วันต่อมา มีขน เล็บมือ เล็บเท้า (เป็นมนุษย์ครบสมบูรณ์)

๕๐ วันต่อมา ท่อนล่างสมบูรณ์

๘๔ วันต่อมา ท่อนบนสมบูรณ์

๑๘๔ วันต่อมา เป็นเด็กสมบูรณ์ นั่งกลางท้องแม่ (๖ เดือน)

การคลอดทารก

ถ้าท้อง ๖ เดือนแล้วคลอด ทารกจะไม่รอด (บ่ท้องได้สักคาบ)

ถ้าท้อง ๗ เดือนแล้วคลอด ทารกจะไม่แข็งแรง (บ่มีได้กล้าแข็ง)

ความเชื่อเรื่องการเกิด

ถ้ามาจากสวรรค์ ทารกจะตัวเย็น เมื่อคลอดออกมาแล้วหัวเราะ

ถ้ามาจากนรก ทารกจะตัวร้อน เมื่อคลอดออกมาแล้วจะร้องไห้

ตอนเกิดจะมีลมกรรมชวาท คือ ลมเกิดแต่กรรม ดันให้เด็กคลอดออกมา

อุปมาโวหาร แสดงให้เห็นความทุกข์ของการเกิด

- เลือดแล่นน้ำเหลืองย่อยลงเต็มตนทุกเมื่อแล ดุจดั่งลิงเมื่อฝนตก แลนั่งกำมือเขาเจ้าอยู่ในโพรงไม้ นั่นแล
- ในท้องแม่ร้อนนักหนา ดุจดั่งเราเอาใบตองเข้าจ่อตน แลต้มในหม้อนั้น ไช้
- กุมารนั้นเจ็บเนื้อเจ็บตน ดั่งคนอันท่านขังไว้ในไหอันคับแคบหนักหนา
- กุมารอยู่ในท้องแม่นั้นให้เจ็บเพียงจะตายแล ดุจดั่งลูกทรายอันเพิ่งออกแล อยู่ธรห้อยฝิบมีดุจดั่ง

คนอันเมาเหล้า ฝิบมีดุจดั่งลูกงูอันหมองเฝ้าไปเล่นนั้นแล

- เมื่อถึงจักคลอด ดุจดั่งฝูงนรกอันยมบาลกุมตี้นแลหย่อนหัวลงในขุมนรก อันลึกได้แลร้อยวา

- เมื่อกุมารคลอดออกจากท้องแม่ ออกแลไปบ่มิพื้นตน ตนเย็น(แม่)นั้นแลเจ็บเนื้อเจ็บตนนักหนา ตั้งข้างสารท้นซีกท้นขึ้นออกจากประตูลักษ(รุกฤญแจ)อันน้อยนั้น
- แลคับตัวออกยากลำบากนั้นแล ผิบบิดังนั้น ตั้งคนผู้อยู่ในนรกแล แล ภูเขานั่นชื่อคังโคยบรรพตหีบ (บีบ)แลเหง(ทับ) และบดบั้นนั้นแล

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ (๕ นาที)

ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่า คิดว่าการเกิดเป็นมนุษย์นั้นยากหรือไม่ เมื่อเกิดมาแล้ว ต้องทำอะไรจึงจะได้ชื่อว่าไม่เสียชาติเกิด และการเกิดเป็นมนุษย์เป็นความสุขหรือความทุกข์ จากนั้นเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียน

ขั้นสอน (๔๐ นาที)

๑. ให้นักเรียนศึกษาลำดับการเกิดจากวีดิทัศน์ เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ตอนกำเนิดมนุษย์ พร้อมตอบคำถามต่อไปนี้ลงในสมุด ได้แก่

- ๑) ลำดับการกำเนิดมนุษย์มีกี่ขั้นตอน อะไรบ้าง
- ๒) การคลอดบุตรตอนอายุครรภ์ ๖ เดือน และ ๗ เดือน ทารกจะมีลักษณะอย่างไร
- ๓) จงอธิบายความแตกต่างของทารกที่มาจากสวรรค์และนรกตามความเชื่อในไตรภูมิพระร่วง
- ๔) กาลทั้ง ๓ มีอะไรบ้าง และอธิบายการจำกาลทั้ง ๓ กาล ของคนธรรมดาและพระโพธิสัตว์
- ๕) พระพุทธเจ้าเปรียบเทียบโอกาสการเกิดของมนุษย์ไว้ว่าอย่างไร

๒. ตัวแทนนักเรียนเฉลยคำถามแต่ละข้อ ครูอธิบายเพิ่มเติมในส่วนที่นักเรียนมีข้อสงสัย

๓. ให้ศึกษาเนื้อเรื่องไตรภูมิพระร่วง ตอน กำเนิดมนุษย์จากหนังสือเรียนวรรณคดีวิจักษ์ประกอบ มอบหมายให้นักเรียนกลับไปทบทวนบทเรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องไตรภูมิพระร่วง

ขั้นสรุป (๕ นาที)

นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้รับ เกี่ยวกับเรื่องไตรภูมิพระร่วง ตอน กำเนิดมนุษย์

สื่ออุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้

๙. แบบเรียนวรรณคดีวิจักษ์ เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง
๑๐. เอกสารประกอบการเรียน วิชาภาษาไทย
๑๑. สื่อประกอบการนำเสนอ PowerPoint เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง
๑๒. เว็บไซต์บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง

<http://chudkaruk.wixsite.com/thailanguage>

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

๓. วิธีวัดและเครื่องมือวัด

เป้าหมายการเรียนรู้	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด
<p>สาระสำคัญ</p> <p>ไตรภูมิภค หรือไตรภูมิพระร่วง เป็นวรรณกรรมชิ้นเอกสมัยกรุงสุโขทัยนับเป็นวรรณคดีเรื่องแรกของไทย</p> <p>เป็นพระราชานิพนธ์ในพระมหาธรรมราชาลิไทย เป็นวรรณคดีไทยที่มีอิทธิพลต่อสังคมไทย</p> <p>ตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย เพราะได้รวบรวมเอาคติความเชื่อทุกแง่มุมของทุกชนชั้นหลายเผ่าพันธุ์มาร้อยเรียงเป็นเรื่องราวให้ผู้อ่านผู้ฟังยำเกรงในการกระทำบาปทุจริต และเกิดความปิติยินดีในการทำบุญทำกุศล อาจหาญมุ่งมั่นในการกระทำคุณงามความดี</p>	<p>๑. ประเมินจากการตอบคำถามในชั้นเรียน</p>	<p>๑. คำถาม</p>
<p>ตัวชี้วัด</p> <p>ท ๕.๑ ม. ๔-๖/๑ วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น</p> <p>ท ๕.๑ ม. ๔-๖/๒ วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต</p>	<p>๑. ประเมินจากการตอบคำถามลงสมุด</p>	<p>๓. คำถาม</p>
<p>คุณลักษณะ</p> <p>๑. ใฝ่เรียนรู้</p> <p>๒. มุ่งมั่นในการทำงาน</p>	<p>๑. การสังเกต</p>	<p>๑. แบบประเมินพฤติกรรมในชั้นเรียน</p>

๒) เกณฑ์การวัด

๒.๑ แบบประเมินการตอบคำถามในชั้นเรียน

แบบประเมินการตอบคำถามในชั้นเรียน

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (๔)	ดี (๓)	พอใช้ (๒)	ปรับปรุง (๑)
ความถูกต้องของคำตอบ	นักเรียนมากกว่าร้อยละ ๘๐ ของห้องสามารถตอบคำถามได้	นักเรียนร้อยละ ๗๐-๗๙ ของห้องสามารถตอบคำถามได้	นักเรียนร้อยละ ๖๐-๖๙ ของห้องสามารถตอบคำถามได้	นักเรียนต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ ของห้องสามารถตอบคำถามได้

๒.๑ การตอบคำถามลงสมุด

แบบประเมินการตอบคำถามลงสมุด เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
	๕	๔	๓	๒	๑
ความถูกต้องของการตอบคำถาม	ตอบคำถามได้ถูกต้อง ๙-๑๐ ข้อ	ตอบคำถามได้ถูกต้อง ๗-๘ ข้อ	ตอบคำถามได้ถูกต้อง ๕-๖ ข้อ	ตอบคำถามได้ถูกต้อง ๓-๔ ข้อ	ตอบคำถามได้ถูกต้องน้อยกว่า ๓ ข้อ

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	๕	๔	๓	ต่ำกว่า ๒
ระดับคุณภาพ	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง

๒.๒ แบบประเมินพฤติกรรมการเรียน(วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์)

ระดับคะแนน	มากที่สุด	= ๕ คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถปฏิบัติได้มากกว่า ร้อยละ ๘๑
	มาก	= ๔ คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ ร้อยละ ๗๑-๘๐
	ปานกลาง	= ๓ คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ ร้อยละ ๖๑- ๗๙
	น้อย	= ๒ คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ ร้อยละ ๕๑ -๖๐
	น้อยที่สุด	= ๑ คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถปฏิบัติได้น้อยกว่า ร้อยละ ๕๐

ข้อที่	หัวข้อการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน					รวม
		๕	๔	๓	๒	๑	
๑	มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้						
๒	มีความตั้งใจในการเรียน						
๓	ให้ความร่วมมือในการตอบคำถาม						
๔	มีความรับผิดชอบ						
๕	ความตรงต่อเวลา						
รวม							

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	๒๐-๒๕	๑๘-๒๔	๑๓-๒๗	๐-๑๒
ระดับคุณภาพ	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง

๕) เกณฑ์การผ่านการประเมิน

๓.๑) เกณฑ์การผ่านรายกลุ่ม

๓.๑.๑) การตอบคำถามในชั้นเรียน นักเรียนได้คะแนนคุณภาพตั้งแต่ระดับดีขึ้นไปถือว่าผ่าน

๓.๑.๒) พฤติกรรมการเรียนนักเรียนในห้องโดยรวมได้คะแนนระดับดีขึ้นไปถือว่าผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ครั้งที่ ๒๐

โรงเรียนหอวัง ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๙

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รหัสวิชา ท ๓๓๑๐๒ รายวิชา ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ เวลา ๑ คาบ

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ที่ : วรรณกรรมนำข้อคิด พินิจคุณค่าหลากวัฒนธรรม เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ตอนมนุสสุภูมิ ๒

ผู้สอน นางสาวเมธาวิ ทองคุ้ม

มาตรฐาน/ตัวชี้วัด

มาตรฐานที่ ๕.๑

เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

ม. ๕-๖/๑ วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น

ม. ๕-๖/๒ วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต

สาระสำคัญ

ไตรภูมิภูมิกถา หรือไตรภูมิพระร่วง เป็นวรรณกรรมชิ้นเอกสมัยกรุงสุโขทัยนับเป็นวรรณคดีเรื่องแรกของไทย เป็นพระราชนิพนธ์ในพระมหาธรรมราชาลิไทย เป็นวรรณคดีไทยที่มีอิทธิพลต่อสังคมไทย ตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย กรุงศรีอยุธยาจนถึงปัจจุบัน เพราะได้รวบรวมเอาคติความเชื่อทุกแห่งทุกมุมของทุกชนชั้นหลายเผ่าพันธุ์มาร้อยเรียงเป็นเรื่องราวให้อ่านผู้ฟังยำเกรงในการกระทำบาปทุจริต และเกิดความปิติยินดีในการทำบุญทำกุศล อาจหาญมุ่งมั่นในการกระทำคุณงามความดี

จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้

๑. นักเรียนสามารถอธิบายการกำเนิดมนุษย์ตามความเชื่อในเรื่องไตรภูมิพระร่วงได้

ทักษะ/กระบวนการ

๑. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความเชื่อเกี่ยวกับการกำเนิดมนุษย์จากเรื่องไตรภูมิพระร่วงได้

๒. นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องไตรภูมิพระร่วงได้

คุณลักษณะ

๗. ใฝ่เรียนรู้

๘. มุ่งมั่นในการทำงาน

จุดเน้นสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ความสามารถและทักษะศตวรรษที่ ๒๑ (๓R ๘C ๒L)

ทักษะการเรียนรู้ ๓R

- ทักษะด้านการอ่าน (Reading)
- ทักษะด้านการเขียน (Writing)
- ทักษะด้านการคิดคำนวณ (Rithmetics)

ทักษะการเรียนรู้ ๘C

- ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking & Problem Solving)
- ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม (Creativity & Innovation)
- ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork & Leadership)
- ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural understanding)
- ทักษะด้านการสื่อสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ (Communication, Information & Media Literacy)
- ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing & Media Literacy)
- ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career & Learning Self-reliance)
- ทักษะการเปลี่ยนแปลง (Change)
- ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skills)

ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ

- ความยืดหยุ่น และการปรับตัว
- การริเริ่มสร้างสรรค์ และเป็นตัวของตัวเอง
- ทักษะสังคม และสังคมข้ามวัฒนธรรม
- การเป็นผู้สร้าง หรือผู้ผลิต และความรับผิดชอบที่เชื่อถือได้
- ภาวะผู้นำ และความรับผิดชอบ

คุณลักษณะสำหรับศตวรรษที่ ๒๑

- คุณลักษณะด้านการทำงาน (การปรับตัว ความเป็นผู้นำ)
- คุณลักษณะด้านการเรียนรู้ (การชี้นำตนเอง การตรวจสอบการเรียนรู้ของตนเอง)
- คุณลักษณะด้านศีลธรรม (ความเคารพผู้อื่น ความซื่อสัตย์ ความสำนึกพลเมือง)

สาระการเรียนรู้

แนวคิด

- การเกิดในท้องมารดาเป็นทุกข์แบบหนึ่ง ไม่ใช่เรื่องน่ายินดีเลย
- กวีมีความรู้เรื่องการทำเนติมนุษย์ตามแบบวิทยาศาสตร์

การใช้ภาษา

- มีการใช้คำเป็นจังหวะน่าฟัง
- มีการใช้คำสัมผัสคล้องจอง
- มีการใช้โวหารภาพพจน์ โดยเฉพาะอุปมาโวหาร

การเกิดมนุษย์

เมื่อเริ่มเกิดการปฏิสนธิ เรียกว่า กลละ (ขนาด เศษ ๑ ส่วน ๒๕๖ ของเส้นผม)

๗ วันต่อมา เรียกว่า อัมพุทะ (น้ำล้างเนื้อ)

๑๔ วันเรียกว่า เปลี (ชิ้นเนื้อ)

๒๑ วันเรียกว่า ฆนะ (ก้อนเนื้อ, แ่งเนื้อ ขนาดเท่าไข่ไก่)

๒๘ วันต่อมา ทารกมีปุ่มขึ้น ๕ ปุ่ม เรียกว่า เบญจสาขาหูด (มีหัว แขน ๒ ขา ๒) ครบ ๑ เดือน

3๕ วันต่อมา ทารกมีฝ่ามือ นิ้วมือ ลายนิ้วมือ

๔๒ วันต่อมา มีขน เล็บมือ เล็บเท้า (เป็นมนุษย์ครบสมบูรณ์)

๕๐ วันต่อมา ท่อนล่างสมบูรณ์

๘๔ วันต่อมา ท่อนบนสมบูรณ์

๑๘๔ วันต่อมา เป็นเด็กสมบูรณ์ นั่งกลางท้องแม่ (๖ เดือน)

การคลอดทารก

ถ้าท้อง ๖ เดือนแล้วคลอด ทารกจะไม่รอด (บ่ท้องได้สักคาบ)

ถ้าท้อง ๗ เดือนแล้วคลอด ทารกจะไม่แข็งแรง (บ่มีได้กล้าแข็ง)

ความเชื่อเรื่องการเกิด

ถ้ามาจากสวรรค์ ทารกจะตัวเย็น เมื่อคลอดออกมาแล้วหัวเราะ

ถ้ามาจากนรก ทารกจะตัวร้อน เมื่อคลอดออกมาแล้วจะร้องไห้

ตอนเกิดจะมีลมกรรมชวาท คือ ลมเกิดแต่กรรม ดันให้เด็กคลอดออกมา

อุปมาโวหาร แสดงให้เห็นความทุกข์ของการเกิด

- เลือดแล่นน้ำเหลืองย่อยลงเต็มตนทุกเมื่อแล ดุจตั้งลึงเมื่อฝนตก แลนั่งกำมือเขาเจ้าอยู่ในโพรงไม้ นั่นแล
- ในท้องแม่ร้อนนักหนา ดุจตั้งเราเอาใบตองเข้าจ่อตน แลต้มในหม้อนั้น ไช้
- กุมารนั้นเจ็บเนื้อเจ็บตน ตั้งคนอันท่านขังไว้ในไหอันคับแคบหนักหนา
- กุมารอยู่ในท้องแม่นั้นให้เจ็บเพียงจะตายแล ดุจตั้งลูกทรายอันเพิ่งออกแล อยู่ธรห้อยฝิบมีดุจตั้ง

คนอันเมาเหล้า ฝิบมีดุจตั้งลูกงูอันหมองเฝ้าไปเล่นนั้นแล

- เมื่อถึงจักคลอด ดุจตั้งฝูงนรกอันยมบาลกุมตี้นแลหย่อนหัวลงในขุมนรก อันลึกลงได้แลร้อยวา

- เมื่อกุมารคลอดออกจากท้องแม่ ออกแลไปปมีพันตน ตนเย็น(แม่)นั้นแลเจ็บเนื้อเจ็บตนนักหนา ตั้งข้างสารท้นซึกท้นเข็นออกจากประตูลักษ(รุกญแจ)อันน้อยนั้น
- แลคับตัวออกยากลำบากนั้นแล ผิมีดั่งนั้น ตั้งคนผู้อยู่ในนรกแล แล ภูเขาอันชื่อคังไคยบรรพตหีบ (ปีบ)แลheng(ทับ) และบดบั้นนั้นแล

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ (๕ นาที)

ให้นักเรียนร่วมกันทบทวนเนื้อหาเกี่ยวกับไตรภูมิพระร่วงที่ได้ศึกษาไปในคาบก่อนหน้า จากนั้นครูยกตัวอย่างการใช้ภาษาที่ปรากฏในเรื่องไตรภูมิพระร่วงและเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียน

ขั้นสอน (๔๐ นาที)

๑. ให้นักเรียนเข้ากลุ่ม ร่วมกันศึกษาการใช้ภาษาที่ปรากฏในไตรภูมิพระร่วง ตอน มนุสสภูมิ จากนั้นเขียนอธิบายลักษณะที่พบลงในสมุด
  ๒. ตัวแทนนักเรียนนำเสนอลักษณะการใช้ภาษาที่พบ อธิบายความหมายและการเปรียบเทียบ
  ๓. ให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ว่าเพราะเหตุใดจึงถึงใช้ภาษาในการเขียนที่เปรียบเทียบการเกิดของทารกกับสิ่งที่ไม่ดี เพราะเหตุใดการเกิดจึงเป็นความทุกข์อย่างหนึ่งในทัศนะของกวี
- มอบหมายให้นักเรียนศึกษาเพิ่มเติมจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและตอบแบบทดสอบหลังเรียนออนไลน์

ขั้นสรุป (๕ นาที)

นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้รับ เกี่ยวกับเรื่องไตรภูมิพระร่วง ตอน มนุสสภูมิ

สื่ออุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้

๑๓. แบบเรียนวรรณคดีวิจักษ์ เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง
๑๔. เอกสารประกอบการเรียน วิชาภาษาไทย
๑๕. สื่อประกอบการนำเสนอ PowerPoint เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง
๑๖. เว็บไซต์บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง

<http://chudkaruk.wixsite.com/thailanguage>

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

๔. วิธีวัดและเครื่องมือวัด

เป้าหมายการเรียนรู้	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด
<p>สาระสำคัญ</p> <p>ไตรภูมิภค หรือไตรภูมิพระร่วง เป็นวรรณกรรมชิ้นเอกสมัยกรุงสุโขทัยนับเป็นวรรณคดีเรื่องแรกของไทย</p> <p>เป็นพระราชานิพนธ์ในพระมหาธรรมราชาลิไทย เป็นวรรณคดีไทยที่มีอิทธิพลต่อสังคมไทย</p> <p>ตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย เพราะได้รวบรวมเอาคติความเชื่อทุกแง่มุมของทุกชนชั้นหลายเผ่าพันธุ์มาร้อยเรียงเป็นเรื่องราวให้ผู้อ่านผู้ฟังยำเกรงในการกระทำบาปทุจริต และเกิดความปิติยินดีในการทำบุญทำกุศล อาจหาญมุ่งมั่นในการกระทำคุณงามความดี</p>	<p>๑. ประเมินจากการตอบคำถามในชั้นเรียน</p>	<p>๑. คำถาม</p>
<p>ตัวชี้วัด</p> <p>ท ๕.๑ ม. ๔-๖/๑ วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น</p> <p>ท ๕.๑ ม. ๔-๖/๒ วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต</p>	<p>๑. ประเมินจากการตอบคำถามหน้าชั้นเรียน</p>	<p>๔. คำถาม</p>
<p>คุณลักษณะ</p> <p>๑. ใฝ่เรียนรู้</p> <p>๒. มุ่งมั่นในการทำงาน</p>	<p>๑. การสังเกต</p>	<p>๑. แบบประเมินพฤติกรรมในชั้นเรียน</p>

๒) เกณฑ์การวัด

๒.๑ แบบประเมินการตอบคำถามในชั้นเรียน

แบบประเมินการตอบคำถามในชั้นเรียน

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (๔)	ดี (๓)	พอใช้ (๒)	ปรับปรุง (๑)
ความถูกต้องของคำตอบ	นักเรียนมากกว่าร้อยละ ๘๐ ของห้องสามารถตอบคำถามได้	นักเรียนร้อยละ ๗๐-๗๙ ของห้องสามารถตอบคำถามได้	นักเรียนร้อยละ ๖๐-๖๙ ของห้องสามารถตอบคำถามได้	นักเรียนต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ ของห้องสามารถตอบคำถามได้

๒.๒ การนำเสนอหน้าชั้นเรียน

แบบประเมินการนำเสนอหน้าชั้นเรียนตามหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	๔	๓	๒	๑
ประเมินการนำเสนอหน้าชั้นเรียนด้วยประเด็นต่อไปนี้ ๑. ความถูกต้องของเนื้อหา ๒. เทคนิคหรือสื่อในการนำเสนอ ๓. น้ำเสียงในการนำเสนอ ๔. บุคลิกภาพของผู้นำเสนอ	นักเรียนสามารถนำเสนอได้ตามเกณฑ์ทั้ง ๔ ประเด็น	นักเรียนสามารถนำเสนอได้ตามเกณฑ์ ๓ ประเด็น	นักเรียนสามารถนำเสนอได้ตามเกณฑ์ ๒ ประเด็น	นักเรียนสามารถนำเสนอได้ตามเกณฑ์น้อยกว่า ๒ ประเด็น

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	๔	๓	๒	๑
ระดับคุณภาพ	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง

๒.๒ แบบประเมินพฤติกรรมในชั้นเรียน(วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์)

ระดับคะแนน	มากที่สุด	= ๕ คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถปฏิบัติได้มากกว่า ร้อยละ ๘๑
	มาก	= ๔ คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ ร้อยละ ๗๑-๘๐
	ปานกลาง	= ๓ คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ ร้อยละ ๖๑- ๗๐
	น้อย	= ๒ คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ ร้อยละ ๕๑ -๖๐
	น้อยที่สุด	= ๑ คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถปฏิบัติได้น้อยกว่า ร้อยละ ๕๐

ข้อที่	หัวข้อการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน					รวม
		๕	๔	๓	๒	๑	
๑	มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน						
๒	มีความตั้งใจในการเรียน						
๓	ให้ความร่วมมือในการตอบคำถาม						
๔	มีความรับผิดชอบ						
๕	ความตรงต่อเวลา						
รวม							

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	๒๐-๒๕	๑๘-๒๔	๑๓-๒๗	๐-๑๒
ระดับคุณภาพ	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง

๖) เกณฑ์การผ่านการประเมิน

๓.๑) เกณฑ์การผ่านรายกลุ่ม

๓.๑.๑) การตอบคำถามในชั้นเรียน นักเรียนได้คะแนนคุณภาพตั้งแต่ระดับดีขึ้นไปถือว่าผ่าน

๓.๑.๒) พฤติกรรมการเรียนนักเรียนในห้องโดยรวมได้คะแนนระดับดีขึ้นไปถือว่าผ่าน

ภาคผนวก ข
การเก็บรวบรวมข้อมูล

- ผลการเก็บคะแนนผลสัมฤทธิ์ วิชาภาษาไทย เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง
ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

คะแนนผลสัมฤทธิ์ วิชาภาษาไทย เรื่องไตรภูมิพระร่วง
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/16 (กลุ่มควบคุม)

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	คะแนนผลสัมฤทธิ์
1	นายคมสันต์ เพ็ญจันทร์	12
2	นายกรวิวัชร หอมอ่อน	11
3	นายชิตติ อังกูรเมธาวิ	9
4	นายนพดล ไกรไทยศรี	13
5	นายวรัชพล อิศรางกูร ณ อยุธยา	10
6	นายเทียนศิลป์ สุนทรจามร	9
7	นายภู นิสสัยพันธุ์	13
8	นายภูมือนันต์ อร่ามคำ	12
9	นายวสันต์ วิชายา	14
10	นายใหม่ พรหมคง	9
11	น.ส.ทิวา วงศ์พิมลพร	10
12	น.ส.ธนพร ผึ้งผาย	14
13	น.ส.นวลจันทร์ บุญเจริญ	8
14	น.ส.พัชรนันท์ เมธีธรรมาภรณ์	13
15	น.ส.พิมพ์พรรณ เศวดจินดา	10
16	น.ส.ภัสวรินทร์ สุรีย์รัตนากร	14
17	น.ส.ภัคจิรา แก้วตาทิพย์	11
18	น.ส.ณรัญญา ประยงค์	11
19	น.ส.ทศนวรรณ กันต์โสภณานนท์	12
20	น.ส.ดารารัตน์ เครื่องดี	10
21	น.ส.จณิสตา รัตนอาภา	12
22	น.ส.จอมภัก บุญมาศ	10
23	น.ส.ลำธารทอง ทังสุพานิช	13
24	น.ส.ปวีณา รั้วทอง	14
25	น.ส.เมลิสสา อมรรัตนะสุชาติ	12
26	น.ส.กมลนัฏธ์ พจนอารี	12

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	คะแนนผลสัมฤทธิ์
27	น.ส.ญานินท์ มหามนตรี	12
28	น.ส. ณิชากานต์ ม่วงสนิท	15
29	น.ส.พัชราภรณ์ เอี่ยมพลอยศรี	11
30	น.ส.พิชามญชุ์ ภูมรินทร์	12
31	น.ส.ฐิติยา รับรอง	14
32	น.ส.เตชินี นิรมิตร	12
33	น.ส.ทัตชญา สืบสุข	14
34	น.ส.พิชชญารัสมิ์ บุขยาวิชัย	12
35	น.ส.อัญญาณิชฐ์ ศรีภูมิชัย	13
36	น.ส.ชมบงกช วัฒนาตั้งตระกูล	13
37	น.ส.พิชญา อุดะเดช	13
38	น.ส.ภิญญาดา เอี่ยมดิงามเลิศ	15
39	น.ส.อดิگانต์ อรุณโชติ	8
40	น.ส.จุฑาทิต ตั้งตรงจิตร	13
41	น.ส.ปุณยรัสมิ์ ควรสมบูรณ์	14
42	น.ส.ชนิสรา ดาวเจริญ	15
43	น.ส.เยื่อไม้ อุกฤษฏ์ภานนท์	8
44	น.ส.ศตพร แสงอนันต์	15
45	น.ส.สุภางศ์วณิ์ ต้นธนกุล	15
46	น.ส.สุนันสสา ศิวะถาวรชัย	12
47	น.ส.เสาวลักษณ์ หนูศรีใส	10
48	น.ส.อมิตตา โพนอินทร์	12

คะแนนผลสัมฤทธิ์ วิชาภาษาไทย เรื่องไตรภูมิพระร่วง
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/6 (กลุ่มทดลอง)

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	คะแนนผลสัมฤทธิ์
1	นายธนกฤต เชาวลิต	14
2	นายธานี จรัสตระกูล	15
3	นายพงศกร เล็งกลาง	15
4	นายพลภัทร ฤทธิ์ฤทัย	15
5	นายวรากร เชี่ยวประยูร	14
6	นายโชติภาคย์ วสุมงคล	14
7	นายทฤษฎธร โพธิ์เทียม	15
8	นายวงศกร บุตรศรีคุ้ม	13
9	นายอิสระ แยมนวล	15
10	นายกิตติภาพ ตูยपालะ	12
11	นายชัยธัช ป้อมปึกษา	14
12	นายกิตติเดช คล่องแคล่ว	15
13	นายฐานันท์ ศิริยานนท์	12
14	นายธนภัทร วิบูลโกศล	14
15	นายพัฒนาพล มหัทธนาลัย	14
16	นายศิวาวัฒน์ ศรีสุข	13
17	นายศุภณัฐ บุญบรรดารสุข	12
18	นายณัฏวัฒน์ วัฒนธีรธัญญ์	14
19	นายธนกฤต โพธิ์พันธ์ุ	13
20	นายวรปรัชญ์ จารุวังนิโลบล	14
21	น.ส.ณัชชา เลิศวัฒนกิจกุล	12
22	น.ส.ภัทรพร อินทรโชติ	14
23	น.ส.จิรภัทร์ การะกิจ	14
24	น.ส.ณัฐญาดา จันทวงศ์	14
25	น.ส.ณัฐรญา เกษมสินธุ์	14
26	น.ส.วรางค์รัตน์ ราชู	13

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	คะแนนผลสัมฤทธิ์
27	น.ส.ญาณิศา อางเลิศ	13
28	น.ส.พรนัชชา เพ็ชรรัตน์	15
29	น.ส.พิงค์ออร์ วิเชียรสถาพร	14
30	น.ส.อภิญา ภูเพชร	12
31	น.ส.รวีสรา ชนมน์ส	13
32	น.ส.ปาณิสรา ปุญญศรี	14
33	น.ส.กชกร ชุมวรฐายี	14
34	น.ส.ปพิชญา ช่ายทอง	13
35	น.ส.จุฬามณีลักษณ์ เชื้อหอม	14
36	น.ส.ณัฐลดา อิทธีวิริยกุล	13
37	น.ส.นลินทิพย์ ทรัพย์สมบัติ	15
38	น.ส.มาลีวัลย์ เขียวสมบูรณ์	15
39	น.ส.ศศิรัศม์ หาญวัฒนาศิริ	15
40	น.ส.สุปวีณ์ เรื่องความดี	14

ภาคผนวก ค
การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

- การวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนแบบทดสอบหลังเรียน เรื่องไตรภูมิพระร่วง แบ่งตามห้องกลุ่มทดลองและควบคุม โดยการใช้การทดสอบ T-Test independent

Printout แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS

กำหนดความหมายของอักษรย่อ ดังต่อไปนี้

score หมายถึง คะแนนแบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง

Group1 6/6 หมายถึง นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้ใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

Group2 6/16 หมายถึง นักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้ใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

1) การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติสำหรับวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

Printout 1 ผลการวิเคราะห์คะแนนหลังเรียน เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง

Group Statistics					
	Group	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Score	Group1 6/6	40	13.80	.966	.153
	Group2 6/16	48	12.00	1.979	.286

Independent Samples Test										
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
Score	Equal variances assumed	13.527	.000	5.252	86	.000	1.800	.343	1.119	2.481
	Equal variances not assumed			5.558	70.760	.000	1.800	.324	1.154	2.446